

महाराष्ट्र विधानसभा

पहिले अधिवेशन, २०१९

अतारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

प्रश्नांची एकूण संख्या - ५०

डोंगरगाव व महागाव (ता.हिंणघाट, जि.वर्धा) येथील ग्रामस्थांचे पुनर्वसन करण्याबाबत

(१) २६९६ (२३-१२-२०१४) श्री.समीर कुणावार (हिंणघाट) : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) डोंगरगाव व महागाव (ता.हिंणघाट, जि.वर्धा) येथील ग्रामस्थांचे पुनर्वसन व लालनाला व पोथरा नाला प्रकल्पामधील प्रकल्पग्रस्त शेतकरी अनेक वर्षांपासून नागरी सुविधा मिळण्यापासून वंचित राहिले असल्याचे माहे नोव्हेंबर, २०१४ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर ठिकाणातील ग्रामस्थ व लालनाला व पोथरा नाला प्रकल्पामधील प्रकल्पग्रस्त शेतकरी यांना पुनर्वसन व नागरिक सुविधा मिळण्याबाबत शासनाकडे लेखी निवेदने दिली असूनही त्यांना नागरी सुविधांपासून वंचित ठेवण्यामागील कारणे काय आहेत,

(३) असल्यास, याबाबत डोंगरगाव व महागाव ग्रामस्थांना व लालनाला, पोथर नाला प्रकल्पातील शेतक-यांना शासनाने नागरी सुविधा देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. चंद्रकांत पाटील (२३-१२-२०१४) : (१), (२) व (३) हे खरे नाही.

वर्धा जिल्हयातील हिंणघाट तालुक्यातील डोंगरगाव व महागाव येथील लाल नाला व पोथरा नाला प्रकल्पांतर्गत पुनर्वसित गावठाणात महाराष्ट्र प्रकल्पबाधित व्यक्तींचे पुनर्वसन अधिनियम १९८६ चे तरतुदीनुसार यापूर्वीच देय नागरी सुविधा पुरविण्यात आलेल्या आहेत.

(४) प्रश्न उदभवत नाही.

कोयना धरणजवळ भूकंपाचे तीव्र धक्के बसल्याबाबत

(२) ५५९५७ (२२-०८-२०१६). श्री.जयकुमार गोरे (माण), श्री.विजय वडेटीवार (ब्रम्हपूरी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम) : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) कोयना धरणजवळ माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान चार दिवसात सहा भूकंपाचे तीव्र धक्के बसले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, याबाबत पाहणी करण्यात आली आहे काय,
- (३) असल्यास, पाहणीअंती याप्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील (१२-१२-२०१८) : (१) हे अंशतः खरे आहे.

कोयना धरणजवळ माहे मे, २०१६ च्या तिसऱ्या आठवड्याच्या सुमारास चार दिवसात सहा भूकंपाचे सौम्य धक्के बसले आहेत.

- (२) होय.
- (३) पाहणीअंती त्या भूकंपात कोणतेही जीवित वा वित्तहानी झालेली नाही.
- (४) याकामी विलंब झालेला नाही.

पुण्यातील मंगळवार पेठ, भीमनगर येथील ५० झोपड्या जळून खाक झाल्याबाबत

(३) ५७३६६ (२९-०८-२०१६). श्री.दिपक चव्हाण (फलटण), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.सुरेश लाड (कर्जत), श्री.वैभव पिचड (अकोले), श्री.राहुल जगताप (श्रीगोंदा), श्री.दिलीप वळसे-पाटील (आंबेगाव), श्री.हसन मुश्रीफ (कागल), श्री.भास्कर जाधव (गुहागर), श्री.शामराव ऊर्फ बाळासाहेब पाटील (कराड उत्तर) : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) पुण्यातील मंगळवार पेठ, भीमनगर येथील ५० झोपड्या जळाल्याचे घटना दिनांक ९ मे, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनामार्फत चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तसेच सदर झोपडीधारकांचे पुनर्वसन करणेबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

वि.स. ५१९ (३)

श्री. चंद्रकांत पाटील (०१-०२-२०१९) : (१) होय.

(२) सदर जळीत प्रकरणी तहसीलदार, पुणे यांचेकडून पंचनामा करण्यात आला असून एकूण ६४ बाधित कुटुंबांना प्रत्येकी रु. ३८००/- प्रमाणे एकूण रुपये २,४३,००० /- मदतीचे वाटप करण्यात आले आहे. तसेच घटनास्थळी झोपड्यांचे बांधकाम नागरिकांनी स्वतःकेल्याने त्यांचे मागणीनुसार महानगरपालिका, पुणे यांनी पत्रे पुरविले आहेत. सदरस्थितीत जळीत झोपड्यांच्या ठिकाणी बांधकाम पूर्ण झाले असून नागरिक वास्तवास गेले आहेत.

(३) प्रश्न उदभवत नाही.

चारा छावण्यांच्या खर्चासाठी वेगवर्धित चारा विकास कार्यक्रमांतर्गत निधीची केलेली मागणी

(४) ५८२४६ (२२-०८-२०१६) श्री.पृथ्वीराज चव्हाण (कराड दक्षिण) : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) चारा छावण्यांवरील खर्चासाठी वेगवर्धित चारा विकास कार्यक्रम (Accelerated Fodder Development Programme) अंतर्गत राज्य शासनाने केंद्र शासनाकडे मागील वर्षात निधीची मागणी केली होती, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीअंती कार्यक्रमांतर्गत प्राप्त झालेल्या निधीच्या वाटपाचा तपशील जिल्हानिहाय देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील (२०-१२-२०१८) : (१) हे खरे नाही.

(२) (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

खंडाळा (जि.सातारा) तालुक्यात पाण्याच्या टंचाईमुळे पिकांचे झालेले नुकसान

(५) ६११३२ (२४-०८-२०१६). श्री.जयकुमार गोरे (माण), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.संग्राम थोपटे (भोर) : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) खंडाळा (जि.सातारा) तालुक्यात नागरीकांच्या पिण्याच्या पाण्याबरोबर जनावरांना व शेतातील पिकांना पाण्याची टंचाई निर्माण झाली असल्याने पाण्याअभावी पिके करपून लागली असल्याचे माहे जून, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील (१२-१२-२०१८) : (१) हे खरे नाही.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

पळशी, देवसरी-चातारी, (संगम) चिंचोली (ता.उमरखेड, जि.यवतमाळ) या गावांच्या पुनर्वसनाबाबत

(६) ७१८२६ (१६-१२-२०१६). श्री.राजेंद्र नजरधने (उमरखेड) : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पळशी, देवसरी-चातारी, (संगम) चिंचोली (ता.उमरखेड, जि.यवतमाळ) या गावांचे पुनर्वसन करण्यासंबंधीचे निवेदन स्थानिक लोकप्रतिनिधी यांनी मदत व पुनर्वसन मंत्री यांना माहे ऑक्टोबर, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान दिले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त निवेदनाच्या अनुषंगाने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील (०५-१२-२०१८) : (१) यवतमाळ जिल्ह्यातील उमरखेड तालुक्यातील पळशी, देवसरी, चातारी व चिंचोली (संगम) या ४ गावांचे पुनर्वसन करण्यासंदर्भात स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी निवेदन दिले आहे, हे खरे आहे.

(२) देवसरी व चिंचोली (संगम) या पुरग्रस्त गावांचे पुनर्वसन करण्याचा विभागीय आयुक्त, अमरावती यांनी शासनास पाठविलेला प्रस्ताव पुरपुरनर्वसन धोरणानुसार नसल्याने सदर प्रस्ताव शासनाने अमान्य केला आहे. पळशी या गावाचे पुनर्वसन करण्याचा प्रस्ताव सादर करण्याची कार्यवाही क्षेत्रिय स्तरावर करण्यात येत आहे. सदर प्रस्ताव शासनास प्राप्त झाल्यानंतर त्याची तपासणी करून, उचित निर्णय घेण्यात येईल. चातारी हे गाव पुरग्रस्त नसल्याने पुनर्वसन करण्याची आवश्यकता नाही, असे जिल्हाधिकारी, यवतमाळ यांच्या कार्यालयाने कळविले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

उमरखेड (जि. यवतमाळ) तालुक्यातील नुकसानग्रस्त शेतक-यांना आर्थिक मदत देण्याबाबत

(७) ७८७७८ (१४-०४-२०१७). श्री.राजेंद्र नजरधने (उमरखेड) : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) उमरखेड (जि.यवतमाळ) तालुक्यात माहे सप्टेंबर, २०१६ मध्ये वा दरम्यान सततच्या पावसामुळे शेतकऱ्यांच्या सोयाबीन शेंगांना कोंब फुटल्याने नुकसान झाले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांना विमा कंपनीच्या जाचक अटीमुळे पिक विमाचा लाभही मिळाला नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्यात काय आढळून आले,

(४) असल्यास, या नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांना आर्थिक मदत देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

वि.स. ५१९ (५)

श्री. चंद्रकांत पाटील (२८-११-२०१८) : (१) नाही.

(२) प्रधानमंत्री पिक विमा योजना खरीप-२०१६ मध्ये यवतमाळ जिल्हयामध्ये रिलायन्स जनरल इंशुरन्स कंपनी मार्फत राबविण्यात आली. योजनेच्या मार्गदर्शक सूचनेनुसार अंतिम नुकसान भरपाई पिकांच्या उत्पादनातील घटीच्या आधारे निश्चित केली जाते. सोयाबीन पिकाची पीक कापणी प्रयोगाद्वारे प्राप्त उत्पादन आकडेवारी रिलायन्स जनरल इंशुरन्स कंपनीस पाठविण्यात आली असून नुकसान भरपाई निश्चित करण्याची कार्यवाही विमा कंपनीमार्फत करण्यात आली आहे.

(३), (४) व (५) प्रश्न उदभवत नाही.

अंजनगाव सुर्जी (जि.अमरावती) येथील लेंडी पिंपरी पिकांचे पिक विमा योजनेमध्ये समाविष्ट करणेबाबत.

(८) ८२०३० (१४-०४-२०१६). **श्री.रमेश बुंदीले (दर्यापूर) :** सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) दर्यापूर मतदारसंघात अंजनगाव सुर्जी (जि.अमरावती) येथे लेंडी पिंपरीचे क्षेत्र मोठ्या प्रमाणात असून नैसर्गिक आपत्तीमुळे सदरील पिकांवर अनिष्ट परिणाम होऊन अनेकदा शेतकऱ्यांना आर्थिक नुकसान सहन करावे लागत असल्यामुळे लेंडी पिंपरी उत्पादक शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या वाढल्या आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, औषधी वनस्पती लेंडी पिंपरी या पिकाचे पिक विमा योजनेमध्ये समावेश करण्याबाबत मा.मंत्री यांच्याकडे मागणी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, लेंडी पिंपरी पिकाचे पिक विमा योजनेमध्ये समावेश करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील (११-१२-२०१८) : (१) हे खरे नाही,

सततच्या पावसामुळे सदर पिकावर मर रोगाचा प्रादुर्भाव होऊन आर्थिक नुकसान सहन करावे लागत आहे. मात्र यामुळे आत्महत्या वाढलेल्या नाहीत.

(२) अंशतः खरे आहे.

(३) पुनर्चित हवामान आधारित पिक विमा योजनेतर्गत वन औषधी लेंडी पिंपरीचा (पानपिंपरी) समावेश तांत्रिक निकषाच्या अनुपलब्धतेमुळे शक्य नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

कापडणेसह (जि.धुळे) परिसरात भुईमूग या पिकाला शेंगाच लागल्या नसल्याबाबत.

(९) ८५२५८ (१५-०८-२०१७). श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण) : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कापडणेसह (जि.धुळे) परिसरात रब्बी उन्हाळी हंगामातील भुईमूग या पिकाला पाणी टंचाई व वाढत्या तापमानामुळे शेंगाच लागल्या नसल्याचे माहे मे, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याप्रकरणी शासनाने चौकशी करून येथील नुकसानग्रस्त शेतक-यांना आर्थिक मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील (२८-११-२०१८) : (१) हे खरे नाही.

सन २०१६-१७ या वर्षात उन्हाळी हंगामात धुळे जिल्ह्यात उन्हाळी भुईमूग पिकाची २१२८ हेक्टर क्षेत्रावर पेरणी झालेली होती. तसेच धुळे तालुक्यात ३२५ हेक्टर क्षेत्रावर पेरणी झालेली होती आणि धुळे तालुक्याची भुईमूग पिक कापणी प्रयोगांती उत्पादकता १३९५ किलो प्रती हेक्टर आलेली आहे.

(२) व (३) प्रश्न उदभवत नाही.

नाशिक जिल्ह्यामध्ये अनुसूचित जाती उपयोजनेअंतर्गत गावातील महिलांचे सक्षमीकरण करण्याबाबत.

(१०) ९५६७९ (१९-१२-२०१७). श्री.छगन भुजबळ (येवला), श्री.दिलीप वळसे-पाटील (आंबेगाव), श्री.जयंत पाटील (इस्लामपूर), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा) : सन्माननीय पशुसंवर्धन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नाशिक जिल्ह्यामध्ये अनुसूचित जाती उपयोजनेतर्गत राबविण्यात येणाऱ्या वैशिष्ट्यपूर्ण / नाविन्यपूर्ण योजनेतून आमदार आदर्श ग्राम योजनेसाठी निवडलेल्या लासलगाव, देवगाव (ता.निफाड) व अंदरसुल (ता.येवला) या गावातील महिलांचे सक्षमीकरण करण्यासाठी दुधाळ गाईंचा पुरवठा करणे हा पथदर्शी प्रकल्प राबविण्याची लोकप्रतिनिधींनी दिनांक ४ सप्टेंबर, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास जिल्हा प्रशासनाकडे व सहाय्यक आयुक्त, समाजकल्याण विभाग, नाशिक यांचेकडे मागणी केलेली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. महादेव जानकर (२६-१२-२०१८) : (१) हे खरे आहे,

सदरचे पत्र सहाय्यक आयुक्त, समाजकल्याण विभाग, नाशिक यांचेकडून त्यांचे कार्यालयीन पत्र दि.१८/६/२०१८ अन्वये जिल्हा पशुसंवर्धन उपआयुक्त, नाशिक या कार्यालयाकडे प्राप्त झालेले आहे.

(२) व (३) नाविन्यपूर्ण राज्यस्तरीय योजनेतर्गत राज्यात दुध उत्पादनास चालना देण्यासाठी ०६/०४/०२ दुधाळ संकरीत गाई / म्हशींचे गट वाटप तसेच, जिल्हास्तरीय अनुसूचित जाती उपयोजना (विधयो) / आदिवासी उपयोजना/ आदिवासी क्षेत्राबाहेरील उपयोजनेतर्गत ०२ दुभत्या जनावरांचे गट वाटप करणे या दोन योजना पशुसंवर्धन विभागाकडून राबविण्यात येत आहेत.

या योजनांतर्गत नाशिक जिल्हयामधील आमदार आदर्श ग्राम योजनेसाठी निवडलेल्या लासलगाव, देवगाव ता. निफाड व अंदरसुल ता. येवला या गावातील अनुसूचित जातीच्या महिला लाभ घेऊ शकतात.

रा.पिंपळगांव बु. (ता.देऊळगांवराजा, जि.बुलढाणा) येथील शेतक-यांना महात्मा गांधी रोजगार हमी योजनेअंतर्गत डाळींब फळबाग लागवड यांचे अनुदान अपूर्ण मिळाल्याबाबत

(११) १८६४५ (२७-१२-२०१७) डॉ.शशिकांत खेडेकर (सिंदखेड राजा) : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) रा.पिंपळगांव बु. (ता.देऊळगांवराजा, जि.बुलढाणा) येथील श्री.भगवान पिराजी दराडे यांच्योसह व इतर शेतक-यांना महात्मा गांधी रोजगार हमी योजनेअंतर्गत डाळींब फळबाग लागवड यांचे अनुदान अपूर्ण मिळाल्याचे माहे ऑक्टोबर,२०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर प्रकरणी उक्त शेतक-यांनी तालुका कृषि अधिकारी, देऊळगांवराजा जि.बुलढाणा यांचेकडे दिनांक ९ ऑक्टोबर,२०१७ रोजी वा त्यासुमारास विनंती अर्ज करूनही अद्यापी कोणतीच कार्यवाही झालेली नाही, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत असल्यास शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीअंती शेतक-यांना तात्काळ पूर्ण अनुदान देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील (२२-११-२०१८) : (१) होय खरे आहे.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) मगारोहयो फळबाग लागवड योजनेचा कालावधी ३ वर्षांचा असून या कामास ३ वर्षांचा कालावधी पूर्ण झालेला आहे. ३ वर्षांच्या आत झालेल्या कामाच्या मागणीप्रमाणे तसेच झालेल्या कामाप्रमाणे अकुशलचे व कुशलचे अनुदान सदर शेतक-यांच्या बँक खात्यावर दि.१७/५/२०१८ रोजी जमा करण्यात आले आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**दर्यापूर मतदारसंघ दुष्काळग्रस्त घोषित करून नुकसानग्रस्त
शेतकऱ्यांना आर्थिक मदत देण्याबाबत**

(१२) १००२१० (२९-१२-२०१७). श्री.रमेश बुंदीले (दर्यापूर) : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) दर्यापूर मतदार संघात सन २०१७-१८ या कालावधीत दिनांक ३० सप्टेंबर, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास केवळ ६२.४ टक्के पर्जन्यमान झाले असून मुग, उळीद, सोयाबिन पुर्णता व तूर कपासी या खरीप पिकांचे नुकसान होवून रब्बी हंगाम धोक्यात आलेला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, कमी पर्जन्यमानामुळे भुर्गभातील पाण्याची पातळी खोल गेल्याने दर्यापूर मतदार संघातील फळपिके संत्रा, केळी, लिंबू, पपई, डाळींब व इतर पिंपरी, पानमळे, भाजीपाला इत्यादी पिकांचे नुकसान होणार आहे तसेच ते उन्हाळ्यापर्यंत वाळण्याची शक्यता आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीअंती दर्यापूर मतदारसंघ दुष्काळग्रस्त घोषित करून नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांना आर्थिक मदत देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील (२८-११-२०१८) : (१) व (२) होय. हे अंशत खरे आहे.

(३) होय. उत्पादकतेत घट आलेल्या मुग, उडीद व सोयाबीन या पिकांचे प्रस्ताव विमा कंपन्यांना सादर करण्यात आलेले आहेत.

(४) दुष्काळ घोषित करण्याकरीता खरीप हंगाम-२०१७ पासून सुधारित निकष व कार्यपध्दती लागू करण्यात आलेली आहे. यानुसार पर्जन्यमान, वरस्पती निर्देशांक, मृद आर्द्रता निर्देशांक, जलविषयक निर्देशांक व पिकांचे क्षेत्रिय सर्वेक्षण इत्यादी बाबीनुसार दुष्काळी परिस्थिती नसल्याचे आढळून आले आहे.

(५) प्रश्न उदभवत नाही.

**भंडारा जिल्ह्यात रब्बी पिकाची पेरणी कमी झाल्यामुळे जिल्ह्यातील दुष्काळी परिस्थितीवर
उपाययोजना करणेबाबत.**

(१३) १०१७२७ (२७-१२-२०१७). श्री.राजेश काशीवार (साकोली), श्री.चरण वाघमारे (तुमसर), श्री.कृष्णा गजबे (आरमोरी) : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) भंडारा जिल्ह्यात यावर्षी रब्बी हंगामासाठी कृषी विभागाने निर्धारित केलेल्या ४५ हजार ६८७ हेक्टर पैकी वातावरण बदलामुळे फक्त १० हजार १६३ हेक्टर मधील रब्बी पिके धोक्यात आली असून आतापर्यंत केवळ २२ टक्के रब्बी पिकाची पेरणी पुर्ण झाली असल्याचे माहे नोव्हेंबर २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

वि.स. ५१९ (९)

(२) असल्यास, साकोली तालुक्यात ४७४ हे. लाखनी ४८७, लाखांदूर २०४१, मोहाडी ३७२, तुमसर ५५१४ व पवनी येथे १२७५ हे. क्षेत्रात पेरणी झाल्याची नोंद करण्यात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीअंती ढगाळ वातावरण, पावसाचा लहरीपणा व किडींचा प्रादुर्भाव आदी कारणांमुळे रब्बी पिकांच्या पेरणीची टक्केवारी कमी झाल्यामुळे जिल्ह्यात आलेल्या दुष्काळी परिस्थितीवर मात करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील (२८-११-२०१८) : (१) भंडारा जिल्ह्याचे रब्बी पिकांचे माहे नोव्हेंबर २०१७ अखेर २५,७०१ हेक्टर म्हणजेच ५६ टक्के क्षेत्रावर तर, दि.१२/१/२०१८ अखेर ४२,७३९ हेक्टर म्हणजेच ९४ टक्के क्षेत्रावर रब्बी पिकांची पेरणी झाली आहे.

(२) नाही.

पेरणी

अ.क्र.	तालुका	सरासरी क्षेत्र	३०/११	टक्केवारी	१२/१/२०१८	टक्केवारी
१	भंडारा	७६५७	२३९९	३१	५१२६	६७
२	मोहाडी	५७९४	१८७२	३२	२९५२	५१
३	तुमसर	५४६९	३४११	६२	४७९६	८८
४	पवनी	९२४६	७२५४	७८	१२८१८	१३९
५	साकोली	३४००	१२४८	३७	३१८४	९४
६	लाखनी	५७४१	३०३३	५३	५७२३	१००
७	लाखांदूर	८३८२	६४८४	७७	८१४०	९७
	एकुण	४५६८८	२५७०१	५६	४२७३९	९४

(३) प्रश्न उदभवत नाही.

वि.स. ५१९ (१०)

(४) केंद्र शासनाने दुष्काळ संहिता-२०१६ नुसार दुष्काळी परिस्थितीसंदर्भात सुधारित निकष लागू केले आहेत. त्यानुसार जिल्हाधिकारी यांचे स्तरावर दुष्काळ परिस्थिती निर्धारणाची कार्यवाही सुरु आहे.

(५) प्रश्न उदभवत नाही.

राज्यात शेतीसाठी लागणारी रासायनिक खते तसेच कीटकनाशकांच्या वाढत्या प्रसाराला आळा घालण्याबाबत

(१४) १०३२०० (२७-१२-२०१७) श्री.प्रशांत ठाकूर (पनवेल), श्री.समीर कुणावार (हिंणघाट), अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम), श्री.अमित साटम (अंधेरी पश्चिम) : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात शेतीसाठी लागणारी रासायनिक खते तसेच कीटकनाशकांच्या वाढत्या वापरामुळे जमिनीचा कस कमी झाला असून पिकांवरही परिणाम होत असल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, रासायनिक खते तसेच कीटकनाशकांचे अंश उत्पादनात येवून ते मानवी शरीरात गेल्यास गंभीर व्याधी निर्माण होण्याची शक्यता तंजांकडून वर्तवण्यात येत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीअंती रासायनिक खते तसेच कीटकनाशकांच्या वाढत्या प्रसाराला आळा घालण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे ,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील (०१-१२-२०१८) : (१) रासायनिक खतांमुळे शेतजमिनीच्या सुपीकता पातळीत घट होत असल्याबाबत स्वतंत्र अभ्यास झालेला नाही. तथापि, रासायनिक खतांचा असंतुलित व प्रमाणापेक्षा जास्त वापर, पाण्याचा अतिवापर, सतत पीकाखाली असणारी जमीन (पीक पध्दती), सेंद्रीय पदार्थांचा शिफारशी पेक्षाकमी होत असलेला वापर या कारणांमुळे शेतजमिनीच्या सुपीकता पातळीत घट होते व जमिनीचा कस कमी होतो. हे खरे आहे.

(२) होय.

(३) कीटकनाशकांच्या वाढत्या प्रसाराला आळा घालण्यासाठी, तसेच, रासायनिक खतांचा व कीटकनाशकांचा विपरित परिणाम जमिनीच्या व मानवी आरोग्यावर होऊ नये यासाठी वेगवेगळ्या माध्यमातून (मेळावे, जाहिराती, चर्चासत्रे, प्रशिक्षणे, आकाशवाणी व दूर चित्रवाणीचे कार्यक्रम इत्यादी माध्यमातून) शेतकऱ्यांमध्ये जागृती करण्यात येत आहे. सेंद्रीय शेतीचे धोरण आखण्यात आलेले असून सेंद्रीय शेतीला प्रोत्साहन देण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील कृषी महाविद्यालयासाठी भारतीय कृषी संशोधन परिषदेने घालून दिलेल्या
निकषांची पुर्तता न करताच अनेक महाविद्यालये सुरु असल्याबाबत,

(१५) १०५४३४ (०१-०४-२०१८) श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.अजित पवार (बारामती), श्री.जयंत पाटील (इस्लामपूर), श्री.शशिकांत शिंदे (कोरेगाव), श्री.संदीप नाईक (ऐरोली), श्री.पांडुरंग बरोरा (शहापूर), श्री.दिपक चव्हाण (फलटण), श्री.वैभव पिचड (अकोले), श्री.हसन मुश्रीफ (कागल), श्री.राणाजगजीतसिंह पाटील (उस्मानाबाद), श्री.सुरेश लाड (कर्जत), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड), श्री.राहुल जगताप (श्रीगाँदा), श्री.दत्तात्रय भरणे (इंदापूर), श्रीमती सुमन पाटील (तासगाव - कवठेमहांकाळ), श्रीमती दिपिका चव्हाण (बागलाण) : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील कृषी महाविद्यालयासाठी भारतीय कृषी संशोधन परिषदेने घालून दिलेल्या निकषांची पुर्तता न करताच अनेक महाविद्यालये सुरु असल्याची माहिती माहे डिसेंबर, २०१७ मध्ये वा दरम्यान मा.राज्यमंत्री यांचेकडे समितीने सादर केलेल्या अहवालानुसार निदर्शनास आलेली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रश्नी शासनाने चौकशी केलेली आहे काय,
- (३) असल्यास, चौकशीअंती सदर प्रकरणी सुरु असलेली कार्यवाही लवकरात लवकर पूर्ण करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील (०५-१२-२०१८) : (१) हे अंशतः खरे आहे.

नविन महाविद्यालये सुरु करण्यासाठी भारतीय कृषि अनुसंधान परिषद नवी दिल्ली तसेच महाराष्ट्र कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद, पुणे यांनी वेळोवेळी निर्गमित व निश्चित केलेल्या निकषांची पुर्तता होत आहेत किंवा कसे याची विद्यापीठस्तरीय समितीद्वारे तपासणी करून मुलभुत सुविधांच्या पुर्तता करीत असणाऱ्या महाविद्यालयांचा प्रस्ताव विद्यापीठाच्या कार्यकारी परिषदेने मंजुरी दिल्यानंतर कृषि परिषदेकडे मान्यतेसाठी सादर करण्यात येतो. मात्र काही महाविद्यालयांना विहित कालावधीत निकषांची पुर्तता करण्याच्या अधीन राहून महाविद्यालय सुरु करण्यास परवानगी देण्यात आलेली आहे.

(२) विद्यापीठस्तरीय समितीमार्फत सदर महाविद्यालयांना वेळोवेळी भेटी देवून त्रुटीची पुर्तता केली आहे किंवा कसे याबाबत आढावा घेण्यात आला आहे. तसेच राज्यातील चारही कृषि विद्यापीठांतर्गत कार्यरत असलेल्या कायमस्वरुपी विनाअनुदानित खाजगी कृषि व संलग्न महाविद्यालयांचा दर्जा वाढविणे व टिकून राहण्याच्या दृष्टिकोनातून सदर महाविद्यालयांचे मुल्यमापन करून कमी दर्जाच्या महाविद्यालयांवर कार्यवाही करण्यासाठी या महाविद्यालयांची त्रयस्थ यंत्रणेकडून तपासणी करण्याकरिता कृषि परिषद स्तरावर डॉ. एस.एन.पुरी, माजी कुलगुरु, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती गठित करण्यात आलेली आहे.

(३) डॉ. एस.एन.पुरी समितीने सन २०१७ मध्ये "ड" वर्गातील १८ महाविद्यालयांची तपासणी

करून ज्या महाविद्यालयांना दोनदा “ड” दर्जा प्राप्त झालेला आहे, अशा ६ महाविद्यालयांची प्रवेश प्रक्रिया व ४ महाविद्यालयांच्या प्रत्येकी एका तुकडीची प्रवेश प्रक्रिया स्थगित करण्याबाबतची शिफारस केली होती. त्या शिफारशीस अनुसरून संबंधित कृषि विद्यापीठांनी घेतलेल्या निर्णयानुसार या महाविद्यालयांची / तुकड्यांची सन २०१७-१८ ची प्रवेश प्रक्रिया स्थगित करण्यात आली होती.

या प्रवेश प्रक्रिया स्थगित करण्यात आलेल्या महाविद्यालयांच्या संबंधित संस्थांनी मा. उच्च न्यायालयाच्या मुंबई, औरंगाबाद आणि नागपूर येथे विविध रिट याचिका दाखल केल्या होत्या. या याचिकांबाबत मा.उच्च न्यायालयाने दिलेल्या आदेशानुसार उक्त महाविद्यालयांमध्ये सन २०१७-१८ ची प्रवेश प्रक्रिया राबविण्यात आली. तसेच मा. उच्च न्यायालयाने या महाविद्यालयांना योग्य ते अभिवेदन (representation) अधिकृत यंत्रणा तसेच विद्यापीठांकडे मांडण्याची संधी देवून त्याद्वारे त्यांनी त्यांच्याकडे कोणतीही कमतरता/त्रुटी नसल्याचे तसेच सर्व पुर्तता केल्याचे सिध्द करून दाखवावे असे आदेश दिलेले आहेत. महाराष्ट्र कृषि विद्यापीठे कायदा १९८३ मधील कलम ४२, ४३, ४४ नुसार महाविद्यालयांची तपासणी करणे, संलग्नता काढून घेणे इ. अधिकार कृषि विद्यापीठांना देण्यात आलेले आहेत. त्यानुसार उक्त प्रकरणी मा. उच्च न्यायालयाने दिलेल्या आदेशाप्रमाणे विद्यापीठाने आवश्यक ती कार्यवाही करण्याचे निदेश संबंधित कृषि विद्यापीठांना देण्यात आलेले आहे. याबाबत विद्यापीठ स्तरावर पुढील कार्यवाही सुरु आहे.

(४) प्रश्नच उद्भवत नाही.

नाशिक व कोल्हापूर जिल्ह्यात अवकाळी पावसाने शेतीचे नुकसान झाल्याबाबत

(१६) १०६०२४ (०१-०४-२०१८). श्री.अनिल कदम (निफाड), श्री.राजाभाऊ (पराग) वाजे (सिन्नर) : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) नाशिक जिल्ह्यात माहे नोव्हेंबर, २०१५ ते ऑक्टोबर, २०१७ या कालावधीत तब्बल १० वेळा अवकाळी पावसाने शेतीचे नुकसान झाले, हे खरे आहे काय,
- (२) तसेच, शिरोळ (जि.कोल्हापूर) तालुक्यात माहे ऑक्टोबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान झालेल्या परतीच्या पावसामुळे उस लागवडीची वाढ खुंटली असून द्राक्षबागा उदध्वस्त झाल्या, भूईमूग व सोयाबीनसह रोपवाटिकांचे मोठया प्रमाणात नुकसान झाले तसेच गुळाचा हंगामाचेही नुकसान झाले, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त कालावधीतील शेतीच्या नुकसानीची भरपाई अद्याप शेतक-यांना शासनाकडून देण्यात आलेली नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, नुकसान भरपाईची रक्कम शेतक-यांना देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली आहे वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. चंद्रकांत पाटील (१६-०२-२०१९) : (१) सदर बाब निदर्शनास आलेली आहे.

(२) कोल्हापूरसह शिरोळ तालुक्यात माहे ऑक्टोबर, २०१७ मध्ये झालेल्या परतीच्या पावसामुळे ऊस (०.०९ हेक्टर), द्राक्षे (२.७४ हेक्टर), केळी (०.५३ हेक्टर), बोर (१.२० हेक्टर), भुईमुग (३३.५७ हेक्टर) व सोयाबीन (१०.२३ हेक्टर) व इतर पिकांचे मिळून ९९.५९ हेक्टर एवढे नुकसान झाल्याचे निदर्शनास आलेले आहे.

(३) व (४) शासन निर्णय दिनांक १९.०७.२०१८ अन्वये, एप्रिल ते नोव्हेंबर २०१६ या कालावधीत अतिवृष्टी व अवेळी पावसामुळे शेतपिकांच्या नुकसानीसाठी बाधित झालेल्या शेतकऱ्यांना मदत म्हणून रु. ५१,५२४.०७ लक्ष एवढी मदत व शासन निर्णय दिनांक १०.०७.२०१८ अन्वये, एप्रिल ते ऑक्टोबर २०१७ या कालावधीत अतिवृष्टी व अवेळी पावसामुळे शेतपिकांच्या नुकसानीसाठी बाधित झालेल्या शेतकऱ्यांना मदत म्हणून रु. ११००९.००७५ लक्ष एवढी मदत वितरित करण्यास मान्यता देण्यात आली आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

गोरेगाव (मुंबई उपनगर) आरे दुग्ध वसाहतीतील वृक्ष संपती नष्ट केल्याबाबत

(१७) १०७७२५ (१८-०४-२०१८) श्री.सुरेश धानोरकर (वरोरा), श्री.अजय चौधरी (शिवडी), अॅड.गौतम चाबुकस्वार (पिंपरी), श्री.अमित साटम (अंधेरी पश्चिम), श्री.नसीम खान (चांदिवली), श्री.भारत भालके (पंढरपूर), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी) : सन्माननीय पशुसंवर्धन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गोरेगाव (मुंबई उपनगर) आरे दुग्ध वसाहतीतील वृक्ष संपती नष्ट व्हावी यासाठी झाडांच्या मुळाशी विषारी औषध घालणे व विषारी इंजेक्शन देण्याचे प्रकार सुरु असल्याची तक्रार दिनांक २ जानेवारी, २०१८ रोजी आरे पोलीस ठाण्यामध्ये दक्ष नागरीकांनी नोंदविली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, पोलीसांनी सदर प्रकरणी मुंबई महानगरपालिकेकडे तक्रार केल्या शिवाय या प्रकरणाची तक्रार नोंदविण्यास नकार दिला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, मुंबई महानगरपालिकेकडेही तक्रारधारकांनी याप्रकरणी तक्रार करुनही अद्याप याप्रकरणी कोणतीच कार्यवाही झालेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, त्याची कारणे काय आहेत व वृक्षांचे संवर्धन व संरक्षण यासाठी महानगरपालिकेने कोणती उपाययोजना केली आहे तसेच वृक्षांच्या मुळाशी विषारी औषध व इंजेक्शन देणाऱ्यांना अटक करुन त्यांच्यावर कारवाई करण्याबाबतची सद्यःस्थिती काय आहे?

श्री. महादेव जानकर (१७-११-२०१८) : (१) सुरक्षा अधिकारी, आरे दुग्धवसाहत यांनी वनराई पोलीस ठाणे येथे दिनांक ८/१/२०१८ रोजी अदखलपात्र गुन्हा क्रमांक ४४/२०१८ व दिनांक ८/३/२०१८ रोजी आरे पोलीस ठाणे येथे अदखलपात्र गुन्हा क्रमांक ३४४/२०१८ असे गुन्हे दाखल केले आहेत.

(२) व (३) हे खरे नाही

(४) आरे वनराई संवर्धन करण्यासाठी आरे वसाहतीत गस्त वाढवून वृक्षांचे व पर्यावरणाचे संरक्षण राखले जाईल याची खबरदारी घेण्यात आली आहे. तसेच आरे दुग्धवसाहतीमधील सर्व परवानेधारकांना आर दुग्ध वसाहत परिसरामधील वृक्षांना / पर्यावरणाला कोणत्याही परवाने धारकाकडून अनधिकृत कृत्य करून हानी पोहचवित असल्याचे निदर्शनास आल्यास, संबंधित परवानेधारकांचा परवाना रद्द करण्याबाबत आरे प्रशासनाकडून लेखी कळविण्यात आलेले आहे. तसेच याप्रकरणी दाखल गुन्ह्यांचा पुढील तपास पोलिस विभागामार्फत सुरु आहे.

नागपूर येथील डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषी महाविद्यालयामध्ये झालेला गैरप्रकार

(१८) १०८७२६ (०१-०४-२०१८). श्री.सुधाकर देशमुख (नागपूर पश्चिम) : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर येथील डॉ.पंजाबराव देशमुख कृषी महाविद्यालयातील हिवाळी परीक्षा देणा-या एमएससी डेअरी सायन्स तृतीय सेमिस्टरच्या विद्यार्थ्यांना महाविद्यालयाने मागील वर्षाची प्रश्नपत्रिका सोडविण्यास दिल्याबाबतचे माहे नोव्हेंबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, कृषी महाविद्यालयाच्या विद्यार्थ्यांनी प्रश्नपत्रिका मागील वर्षाची असल्याची सुचना केंद्र अधिकारी यांना दिली असता त्यांनी मदत करण्याऐवजी तेच प्रश्न सोडविण्यासाठी विद्यार्थ्यांना सांगितले होते, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सुचना केंद्र अधिकारी यांनी सदर प्रकरण वाढु नये म्हणुन पेपर संपल्यावर विद्यार्थ्यांकडून प्रश्नपत्रिका परत घेतली असता त्यासंदर्भात परीक्षा अधिकारी यांच्याशी विद्यार्थ्यांनी संपर्क केला असता प्रश्नपत्रिका चुकीची नसुन ती अभ्यासक्रमाशी निगडित आहे असे सांगितले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीअंती डॉ.पंजाबराव देशमुख कृषी महाविद्यालयाच्या एमएससी डेअरी सायन्सच्या विद्यार्थ्यांच्या भवितव्याशी खेळणा-या केंद्र अधिकारी व परीक्षा अधिका-यांच्या कामाची चौकशी करून त्यांच्यावर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील (२६-११-२०१८) : (१), (२) व (३) एम.एस.सी डेअरी सायन्स तृतीय सेमिस्टरच्या दिनांक २३.११.२०१७ रोजी झालेल्या अंतीम सत्रात परिक्षेसाठी DSC-५०५ (Physiochemical aspects of milk constituents and milk products) या विषयाची प्रश्नपत्रिका संबंधित विभागाच्या शिक्षकाकडून सादर करण्यात आली होती. सदर विषयाच्या दोन प्रश्नपत्रिका या वर्षी काढण्यात आल्या होत्या, सदर प्रश्नपत्रिकेवर २०१६-१७ व २०१५-१६ असे नजरचुकीने टंकलिखित करून दोन्ही प्रश्नसंच छापल्या गेले व सदर प्रश्नपत्रिकेचे लिफाफे कृषि महाविद्यालय, नागपूर येथे पाठविण्यात आले. सदर परीक्षा पदव्युत्तर शिक्षणातर्गत

केवळ ७ विद्यार्थ्यांनी सदर विषयासाठी नोंदणी करून प्रवेश घेतल्यामुळे त्यांच्यासाठी आयोजित करण्यात आली होती.

दोन्ही प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्न हे ठरवून दिलेल्या अभ्यासक्रमाशी निगडित आणि विहित अभ्यासक्रमांतर्गतच होते. सदर विषयाचा प्रश्नसंच हा फक्त ४० गुणांचा असल्यामुळे या विषयाचा अभ्यासक्रम हा मोजकाच आहे. त्यामुळे दोन्ही प्रश्नसंचातील बरेचशे प्रश्न जवळपास सारख्याच मुद्यावर आधारीत होते.

दोन्ही प्रश्नसंच हे विहित अभ्यासक्रमांतर्गतच असल्याकारणाने प्रश्नपत्रिका चुकीची नसून ती अभ्यासक्रमाशी निगडित आहे.

सदर प्रश्नपत्रिका दोन सेटमध्ये असल्यामुळे विद्यार्थीनिहाय गुणप्रदान प्रक्रिया सुरळीत व्हावी म्हणून पेपर संपल्यावर विद्यार्थ्यांकडून प्रश्नपत्रिका परत घेण्यात आल्यात.

(४) परिक्षेकरीता उपस्थित विद्यार्थ्यांच्या उत्तरपत्रिकांचे मुल्यमापन केल्यानंतर असे आढळून आले की, दोन्हीही प्रश्नसंच सोडविलेल्या विद्यार्थ्यांनी सदर विषयामध्ये समाधानकारक गुण मिळालेले आहेत, तसेच या विषयामध्ये कोणत्याही विद्यार्थ्यांचे कुठलेही शैक्षणिक नुकसान झाले नाही

सदर प्रकरणाची विद्यापीठ प्रशासनाने गंभीर दखल घेवून संबंधीत विषय शिक्षक तसेच परिक्षावर्ग पर्यवेक्षक यांना सक्त ताकीद देण्यात आली आहे.

(५) प्रश्न उदभवत नाही.

**मध्य रेल्वेवर सर्वाधिक मृत्यू होणाऱ्या प्रवाशांच्या संख्येत
कल्याणचा प्रथम क्रमांक असल्याबाबत**

(१९) १०९०७४ (१४-०५-२०१८) श्री.नरेंद्र पवार (कल्याण पश्चिम), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड), श्री.गणपत गायकवाड (कल्याण पूर्व) : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मध्य रेल्वेवर सर्वाधिक मृत्यू होणाऱ्या प्रवाशांच्या संख्येत सलग पाचव्या वर्षी कल्याणचा प्रथम क्रमांक आहे, सन २०१२ पासून कल्याण रेल्वे पोलीसांच्या हद्दीत दरवर्षी सर्वात जास्त मृत्यू होत असून सुरक्षतेच्या आभावामुळे होत असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, कल्याण रेल्वे पोलीसांच्या हद्दीत सर्वाधिक ३६७ मृत्युमुखी झाले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहेत,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

वि.स. ५१९ (१६)

श्री. दिवाकर रावते (०६-१२-२०१८) : (१) कल्याण रेल्वे पोलीस ठाण्याचे कार्यक्षेत्र कल्याण ते कर्जत असे आहे. या ८४ कि.मी. रेल्वे मार्गावर होणारे मृत्यू हा विषय सुरक्षेच्या अभावामुळे होत नाही.

(२) होय.

(३) अपघात प्रवण क्षेत्र (Accident Prone Spot) यांचा अभ्यास करून त्यामध्ये १७४ अपघातांची ठिकाणे दाखविण्यात आली तसेच अपघात रोखण्याच्या दृष्टीने रेल्वे ट्रॅकच्या बाजूला कॉन्सर्टिना कॉईल व संरक्षक भिंत बांधणे या उपाययोजना केल्या जात आहेत प्रवाशांच्या सुरक्षेसंबंधी तात्काळ उपाययोजना करण्याबाबत रेल्वे बोर्डाच्या अधिकाऱ्यांना पोलीस आयुक्त लोहमार्ग यांनी आदेश दिले आहेत

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

धर्माबाद (जि.नांदेड) तालुक्यातील पशुवैद्यकीय दवाखान्यांच्या इमारतीची झालेली दुरुवस्था

(२०) १०९१६७ (०५-०४-२०१८) श्रीमती अमिता चव्हाण (भोकर), श्री.डी.पी.सावंत (नांदेड उत्तर), श्री.वसंतराव चव्हाण (नायगांव) : सन्माननीय पशुसंवर्धन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) धर्माबाद (जि.नांदेड) तालुक्यातील जिल्हा परिषदेतर्गत सर्वच पशुवैद्यकीय दवाखान्यांच्या इमारती जुन्या झाल्या असून मोडकळीस आल्या असल्याचे दिनांक १८ नोव्हेंबर, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सर्वच पशुवैद्यकीय दवाखान्यात पाणी, शौचालय, शीतयंत्र संरक्षक भिंत नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्यानुसार या दवाखान्यांची दुरुस्ती व आवश्यक सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. महादेव जानकर (१७-०१-२०१९) : (१) व (२) हे खरे नाही.

(३) धर्माबाद (जि.नांदेड) तालुक्यात जिल्हा परिषदेअंतर्गत पशुवैद्यकीय दवाखाना श्रेणी-१ चे १) करखेली २) कारेगाव ३) चिंचोली असे तीन दवाखाने व जारीकोट पशुवैद्यकीय दवाखाना श्रेणी-२ हा एक दवाखाना असे एकूण चार दवाखाने आहेत. ह्या चार दवाखान्यांपैकी फक्त जारीकोट वगळता इतर तीनही दवाखान्यांच्या इमारतींचे सन २००९ मध्ये नविन बांधकाम झालेले आहे. कारेगाव, करखेली व चिंचोली या पशुवैद्यकीय दवाखाना श्रेणी-१ च्या तीनही दवाखान्यात शौचालय आहेत. जिल्हा परिषद उपकर सन २०१७-१८ अंतर्गत प्राप्त तरतुदी अन्वये धर्माबाद तालुक्यातील जिल्हा परिषदेचे असलेले पशुवैद्यकीय दवाखाना श्रेणी- १ करखेली साठी रक्कम रु. १.५ लक्ष, कारेगाव साठी रक्कम रु. २.५ लक्ष चिंचोली साठी रक्कम

वि.स. ५१९ (१७)

रु. १.० लक्ष व पशुवैद्यकिय दवाखाना श्रेणी- २ जारीकोट साठी रक्कम रु. १.० लक्ष असे एकुण रु. ६.० लक्ष खर्च करण्यात आले आहेत. वरील चारही दवाखान्यांच्या इमारती दुरुस्ती करण्यात आलेल्या आहेत.

केंद्र पुरस्कृत अॅस्कॅंड योजना सन २०१६-१७ अंतर्गत पशुवैद्यकिय दवाखाना करखेली व कारेगाव येथे शितयंत्र बसविण्यात आलेले आहेत. तसचे उर्वरीत दोन दवाखान्यांना शितयंत्रांचा पुरवठा करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

संरक्षक भिंतीसाठी जिल्हा वार्षिक योजने अंतर्गत निधी उपलब्ध करून देण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

कापसाच्या धान पीकाच्या नुकसान भरपाईबाबत देण्यात आलेल्या पॅकेज बाबत

(२१) १११३३५ (०१-०४-२०१८). श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्री.कालीदास कोळंबकर (वडाळा), प्रा.वर्षा गायकवाड (धारावी), श्री.जयकुमार गोरे (माण), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड), श्री.आसिफ शेख (मालेगांव मध्य), श्री.डी.पी.सावंत (नांदेड उत्तर), श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण), श्री.भारत भालके (पंढरपूर), श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी), श्री.संग्राम थोपटे (भोर), श्री.बाळासाहेब थोरात (संगमनेर) : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शासनाने दिनांक २२ डिसेंबर, २०१७ रोजी वा त्या सुमारास नागपूर येथील हिवाळी अधिवेशनात तुडतुड्या रोगाने धान पिकाचे झालेले नुकसान व बॉड अळीने कापसाचे नुकसान झाल्याप्रकरणी जाहीर केलेली मदत पूर्णतः फसवी असल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, कापूस आणि धान उत्पादकांना पॅकेज देताना राज्य शासनाने स्वतःकडील एकपैसाही त्या मदतीमध्ये टाकला नाही तसेच एन.डी.आर.एफ च्या माध्यमातून होणाऱ्या मदतीसाठी केंद्र शासनाकडून एक पैसाही अद्याप आला नाही, हे खरे आहे काय,

(३) तसेच पीक विमाकडून मदत देण्याचे आश्वासन अधिवेशनात देण्यात आले आहे तथापि ज्या शेतकऱ्यांनी विमा काढला नाही, त्याबाबत तसेच सोयाबीन उत्पादकाबाबत आश्वासनामध्ये काहीच उल्लेख नाही, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, याप्रकरणी शासनाने अधिक चौकशी केली आहे काय,

(५) असल्यास, चौकशीचे निष्कर्ष काय आहेत, त्यानुसार धान, कापूस व सोयाबीन उत्पादकांना तातडीने मदत मिळण्याच्या दृष्टीने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील (२८-११-२०१८) : (१) व (२) नाही. हे खरे नाही.

नैसर्गिक आपत्तीशी निगडित असलेल्या मदतीचे दर केंद्र शासनाच्या प्रचलित दराप्रमाणे बाधित शेतकऱ्यांना मदत देय आहे. त्यानुसार महसूल व वन विभागाच्या क्र.सीएलएस-२०१७/प्र.क्र.३२०/म-३, दि.१७/३/२०१८ शासन निर्णयान्वये मदत जाहिर केलेली आहे.

(३) महसूल व वन विभागाच्या क्र.सीएलएस-२०१७/ प्र.क्र.३२०/म-३, दि.८/५/२०१८ अन्वये खरीप २०१७ मध्ये कापूस व धान पिकावर किडीच्या प्रादुर्भावामुळे झालेल्या नुकसानीपोटी बाधित शेतकऱ्यांना मदतीसाठी एकूण रुपये ३४८४६१.२५ लक्ष इतकी रक्कम ३ समान हप्त्यामध्ये वितरित करण्याचा शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आलेला आहे. त्यापैकी दि.१/१०/२०१८ पर्यंत एकूण रु.२५४६४५.३२ लक्ष इतका निधी महसूल यंत्रणेमार्फत वितरित करण्यात आलेला आहे.

(४), (५) व (६) प्रश्न उदभवत नाही.

**समाजकल्याण विभागाच्या वतीने राबविण्यात येणाऱ्या विशेष घटकाच्या
योजनेतील दोन विहिरीमधील अंतर कमी करणेबाबत**

(२२) ११२२१३ (२३-०४-२०१८) श्री.बबनराव शिंदे (माढा) : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्य शासनाच्या समाजकल्याण विभागाच्या वतीने राबविण्यात येणाऱ्या विशेष घटक योजनेअंतर्गत नवबौध्द, मातंग, चर्मकार, होलार व अन्य अनुसूचीतील जातीच्या शेतकऱ्यांना नवीन विहीर घेण्याची योजना असून त्यामध्ये दोन विहिरीतील अंतर ५०० मीटर असू नये असा निकष लावला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर योजना मागासवर्गीय शेतकऱ्यांकरिता असून यामध्ये संबंधित शेतकऱ्यांना मुळातच जमिनी कमी असल्यामुळे शेजारी विहीर असेल तर तो प्रस्ताव रद्द करण्यात येतो, त्यामुळे संबंधित शेतकऱ्यावर अन्याय होत असल्यामुळे सदरची अट रद्द करण्यात यावी अशी मागणी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने अनु.जाती/जमातीतील शेतकऱ्यांच्या दोन विहिरीमधील अंतर कमी करणेसंदर्भातील अट रद्द करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील (०५-१२-२०१८) : (१) (२) व (३) हे खरे नाही, तथापि, विभागामार्फत राबविण्यात येत असलेल्या डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेअंतर्गत नवीन विहीर या बाबीचा लाभ घेण्यासाठी प्रस्तावित विहीर ही पूर्वीपासून अस्तित्वात असलेल्या विहिरीपासून ५०० फुटापेक्षा जास्त अंतरावर असावी अशी अट विहीत करण्यात आली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

नैसर्गिक आपत्तीमुळे नुकसान झालेल्या संत्रा उत्पादक शेतकऱ्यांना आर्थिक मदत देण्याबाबत

(२३) ११२३५९ (०१-०४-२०१८) डॉ.अनिल बोंडे (मोर्शी), अॅड.यशोमती ठाकूर (तिवसा), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.नसीम खान (चांदिवली), श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड), प्रा.विरेंद्र जगताप (धामणगाव रेल्वे), प्रा.वर्षा गायकवाड (धारावी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.कालीदास कोळंबकर (वडाळा), श्री.विजय वडेडीवार (ब्रम्हपूरी), श्री.अमित विलासराव देशमुख (लातूर शहर), श्री.जयकुमार गोरे (माण), श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण), श्री.संग्राम थोपटे (भोर), श्री.भारत भालके (पंढरपूर), श्री.आसिफ शेख (मालेगांव मध्य), श्री.बाळासाहेब थोरात (संगमनेर), श्री.हर्षवर्धन सपकाळ (बुलढाणा), श्री.सुनिल केदार (सावनेर), श्री.डी.पी.सावंत (नांदेड उत्तर), श्री.अमर काळे (आर्वी) : सन्माननीय फलोत्पादन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अमरावती जिल्हातील ६० हजार संत्रा उत्पादक शेतकऱ्यांच्या ५४ हजार हेक्टरमध्ये वातावरणातील बदल संशोधक किडीचा प्रादुर्भावामुळे फळगळती झाल्याचे माहे डिसेंबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान जिल्हाधिकारी, अमरावती यांनी दिलेल्या आदेशानुसार करण्यात आलेल्या सर्वेक्षणामधून निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या सर्वेक्षणात ३८ हजार हेक्टर वरील क्षेत्रामधील नुकसान ३३ टक्के झाले असल्याने तसा अहवाल शासनाला पाठविण्यात आला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याप्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार नुकसानग्रस्त संत्रा उत्पादक शेतकऱ्यांना नुकसानभरपाई देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील (२८-११-२०१८) : (१) होय. हे खरे आहे.

अमरावती जिल्ह्यातील ५९,८५६ संत्रा उत्पादक शेतकऱ्यांपैकी हवामान आधारित फळपिक विमा योजनेत संत्रा या फळपिकासाठी सन २०१७ च्या मृग बहारामध्ये २५२३ शेतकरी आणि सन २०१७-१८ च्या आंबिया बहारामध्ये १३२६ असे एकूण ३८४९ शेतकरी सहभागी झाले होते.

(२), (३) व (४) होय.

अमरावती जिल्ह्यातील आंबिया संत्रा पिकाचे ३३ टक्केवरील एकूण ३८१४१.७७ हे. बाधित क्षेत्राचा संयुक्त स्वाक्षरीचा अहवाल शासनास सादर केला असून यासंदर्भात कार्यवाही सुरु आहे.

(५) प्रश्न उदभवत नाही.

खरीप हंगामामध्ये झालेल्या पिकांच्या नुकसानीची भरपाई देण्याबाबत

(२४) ११७४७५ (२५-०७-२०१८) श्री.छगन भुजबळ (येवला) : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) औरंगाबाद जिल्ह्यासह राज्यातील इतर ठिकाणी सन २०१७ च्या खरीप हंगामामध्ये झालेल्या पिकांच्या नुकसानीची पाहणी करण्यासाठी दिनांक १६ मे २०१८ रोजी वा त्यासुमारास केंद्रीय पथकाने पाहणी केली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सन २०१७ च्या खरीप हंगामामध्ये झालेल्या पिकांच्या नुकसानीची भरपाई देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील (२८-११-२०१८) : (१) होय. हे खरे आहे.

(२) खरीप - २०१७ हंगामात कापूस पिकावरील बोंडअळी व भात पिकावरील तुडतुडे या किडीमुळे बाधित झालेल्या क्षेत्राचे सर्वेक्षण करून महसूल व वन विभागाच्या शासन निर्णय क्र.सीएलएस-२०१७/ प्र.क्र.३२०/म-३, दि.१७/३/२०१८ अन्वये बाधित शेतकऱ्यांना मदत देण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे.

(३) प्रश्न उदभवत नाही.

बुलढाणा येथील एस.टी.महामंडळाच्या विभाग नियंत्रक कार्यालयात झालेले गैरवर्तन

(२५) ११९२७६ (०१-०८-२०१८). श्री.हर्षवर्धन सपकाळ (बुलढाणा), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.विजय वडेईवार (ब्रम्हपूरी), प्रा.विरेंद्र जगताप (धामणगाव रेल्वे), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम) : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बुलढाणा येथील एस.टी.महामंडळाच्या विभाग नियंत्रक कार्यालयात बडतर्फ प्रकरण व थकीत वेतनावर चर्चा करण्यासाठी आलेल्या कर्मचाऱ्यांशी विभाग नियंत्रक यांनी गैरवर्तन केल्याचे दिनांक २७ मार्च, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या प्रकरणात दोन कर्मचारी गंभीररित्या जखमी झाल्याची तक्रार स्थानिक पोलिस ठाण्यात देण्यात आली, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय निष्पन्न झाले,

(४) असल्यास, दोषी विभाग नियंत्रकावर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

वि.स. ५१९ (२१)

श्री. दिवाकर रावते (२७-११-२०१८) : (१), (२), (३) व (४) दि.२६/०३/२०१८ रोजी राज्य परिवहन महामंडळाच्या बुलढाणा विभागाचे विभाग नियंत्रक यांचे दालनात श्री.अनिल मेहतर, विभाग नियंत्रक व श्री. प्रमोद पोहरे, सरचिटणीस, विदर्भ एस.टी.कामगार संघटना आणि त्यांचे सहकारी यांच्यामध्ये विविध मागण्यासंदर्भात चर्चा सुरु असताना चर्चेचे रूपांतर वादावादीत व हाणामारीत झाल्याबाबत बुलढाणा शहर पोलीस स्टेशन येथे परस्पर विरोधी तक्रारी दाखल केल्याने प्राथमिक तपासणीच्या अनुषंगाने पोलीसांद्वारे गुन्हे दाखल करण्यात आलेले आहेत. सदर गुन्हाच्या संदर्भात पोलीस तपास सुरु आहे. त्याचबरोबर सुरक्षा व दक्षता अधिकारी, राज्य परिवहन बुलढाणा विभाग यांचेमार्फत चौकशी सुरु आहे.

सदर मारहाणीत श्री.अनिल मेहतर, विभाग नियंत्रक व श्री.प्रमोद पोहरे, सरचिटणीस, विदर्भ एस.टी.कामगार संघटना हे जखमी झालेले आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

पालघर जिल्हापरिषदेस एच.डी.पी.ई.पाईपच्या पुरवठ्यांमध्ये उप महाव्यवस्थापक व विभागीय व्यवस्थापक यांनी लाच घेतल्याबाबत

(२६) ११९४१६ (३०-०७-२०१८). श्री.राजू तोडसाम (अर्णी) : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) श्री.मारू यांनी एफआयआर क्र.२५/२०१७, दिनांक २९ जुलै, २०१७ नुसार लोकसेवक श्री.राजेंद्र शिंदे, उप महाव्यवस्थापक (खते व कृअ), लोकसेवक श्री.संजय ब्रम्हणकर, विभागीय व्यवस्थापक, ठाणे, गोरेगाव, मुंबई आणि खाजगी इसम श्री. पांडुरंग शिंदे (पारसवले) यांच्याविरुद्ध रुपये ३२ लाख रक्कमेची लाच मागितल्यावरून फिर्याद दाखल केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर प्रकरणी लाचलुचपत प्रतिबंधक विभागाने (एसीबी) ने सापळा रचून लोकसेवक शिंदे व ब्रम्हणकर यांना दिनांक ३१ जुलै, २०१७ रोजी अटक करणे, ३१ जुलै, २०१७ ते २ ऑगस्ट, २०१७ पर्यंत पोलीस कोठडी देण्यात येणे, असे असतानाही श्री.बोरेसे, अप्पर महाव्यवस्थापक प्रशासन यांनी त्यांना निलंबित न करता त्याच पदावर एक महिना कार्यरत ठेवले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर प्रकरणी ब्रम्हणकर व शिंदे यांना दिनांक ११ सप्टेंबर, २०१७ रोजी कारणे दाखवा नोटीस बजावणे, इतके दिवस विलंब लावण्यामागणी कारणे काय आहेत याचा खुलासा न होणे, त्यानंतरही सर्वश्री.शिंदे व ब्रम्हणकर यांचे खाते बदल करून त्यांच्या सर्व सेवासुविधा कायम ठेवण्यात आल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, लोकसेवक श्री. ब्रम्हणकर व श्री. शिंदे हे लाचखोर असून उप महाव्यवस्थापक त्यांना पाठीशी घालत आहेत याबाबत शासनाने चौकशी करून पुढे कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील (०६-१२-२०१८) : (१) अंशतः खरे आहे.

श्री. मारु यांनी महामंडळाच्या मध्यस्थीने पालघर जिल्हा परिषदेस एच.डी.पी.ई. पाईपचा पुरवठा केलेला होता. सदर पुरवठा केलेल्या मालाचे बिलाची रक्कम मिळण्याकरीता लोकसेवक श्री. ब्राम्हणकर व श्री. शिंदे यांनी, रु. ३,२२,०००/-इतक्या रक्कमेच्या लाचेची मागणी केली असल्याची तक्रार श्री. मारु यांनी लाचलुचपत प्रतिबंधक विभाग, वरळी, मुंबई यांच्याकडे समक्ष हजर राहून दिलेली आहे.

(२) व (३) दोन्ही अधिकाऱ्यांना अटक झाल्यानंतर मा. न्यायमूर्ती, सत्र न्यायालयाने जामिन मंजूर केला असल्याने, तसेच महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम १९७९ अन्वये त्यांची फौजदारी आरोपाखाली किंवा अन्यथा अटक करून ४८ तासाहून अधिक काळ अटकेत नसल्याने नियमानुसार दोन्ही अधिकाऱ्यांचे निलंबन करण्यात आलेले नाही. मात्र, प्रशासकीय बाबी पूर्ण करून, मा. मंत्री (कृषि) तथा महामंडळाचे अध्यक्ष यांच्या मान्यतेनंतर दोन्ही अधिकाऱ्यांचे खाते बदल करण्यात आलेले आहेत.

(४) याप्रकरणी लाचलुचपत प्रतिबंधक विभागाने सदर अधिकाऱ्यांविरुद्धात न्यायालयात अभियोग दाखल करण्यासाठी शासनाची परवानगी मागितली असून त्यावर शासनस्तरावर कार्यवाही सुरु आहे, त्यामुळे सदर अधिकाऱ्यांना पाठीशी घालण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्य परिवहन महामंडळातील महिला कर्मचाऱ्यांना प्रसूती रजा मंजूर करण्याबाबत

(२७) ११९५७३ (२३-०७-२०१८) डॉ.भारती लव्हेकर (वर्सोवा), श्री.सरदार तारासिंह (मुलुंड), श्री.शरददादा सोनावणे (जुन्नर) : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) एसटी महामंडळात काम करणाऱ्या १ लाख २ हजार अधिकारी, कर्मचाऱ्यांपैकी महिला कर्मचाऱ्यांची संख्या ४५०० इतकी असून एसटी महामंडळाने दिनांक २१ ऑगस्ट, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास एसटी महिला कर्मचाऱ्यांना ९ महिने प्रसूती रजेचे परिपत्रक काढल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, एसटी उपाध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक यांनी वृत्तपत्राकडे व्यक्त केलेल्या प्रतिक्रियेमध्ये एसटी महिला कर्मचाऱ्याला प्रसूतीसाठी तीन महिने भर पगारी रजा देण्याच्या निर्णयाचे परिपत्रक काढण्यात आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदरहू परिपत्रकाचे आदेश काढले नसल्यामुळे वाहक महिला कर्मचाऱ्यांचे आगार व्यवस्थापकाकडून रजा नाकारण्यात आल्यामुळे ४८ महिला वाहकांचे गर्भपात झाल्याचे माहे मे, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले असून तीन महिने पगारी रजा एसटी महिला कर्मचाऱ्याला प्रसूतीकरीता मिळू शकली नाही, हे ही खरे आहे काय,

वि.स. ५१९ (२३)

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने राज्य परिवहन महामंडळातील महिला कर्मचाऱ्यांना ९ महिने प्रसूती रजा देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. दिवाकर रावते (२७-११-२०१८) : (१), (२) व (३) नाही.

(४) सदरस्थितीत राज्य परिवहन महामंडळामध्ये चालक पद वगळता इतर पदांमध्ये एकूण ७७३५ इतक्या महिला कार्यरत आहेत. सदर महिला कर्मचाऱ्यांना मिळणाऱ्या ६ महिन्यांच्या खास प्रसूती रजेसोबत केवळ महिला वाहक कर्मचाऱ्यांना अतिरिक्त ३ महिन्यांची प्रसूती रजा देय करण्याबाबत, त्याचबरोबर वैद्यकीय प्रमाणपत्राच्या आधारे महिला वाहकांच्या शैक्षणिक अर्हतेच्या अधिन राहून बैठे काम देण्याचा निर्णय विभागीय पातळीवर घेण्यात यावा व गरोदरपणाच्या कालावधीत काही ठराविक महिन्यांपर्यंत सुरक्षित, सुस्थितीत असलेल्या मार्गावर कामगिरी देण्याबाबत संबंधित आगार व्यवस्थापकांनी निर्णय घ्यावा त्याबाबतची अंमलबजावणी पूर्वलक्षी प्रभावाने जानेवारी, २०१८ पासून लागू करण्याबाबतच्या सूचना राज्य परिवहन महामंडळाच्या दि.२३.०३.२०१८ रोजीच्या परिपत्रकांन्वये प्रसारित करण्यात आलेल्या आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील एसटी बस स्थानकात वातानुकूलित वेंटिंग रुम व शौचालय उभारण्याबाबत

(२८) १२००६४ (२३-०७-२०१८) श्री.डी.पी.सावंत (नांदेड उत्तर), श्री.विजय वडेटीवार (ब्रम्हपूरी), श्री.वसंतराव चव्हाण (नायगांव), श्री.अमर काळे (आर्वी), श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण), श्री.सुनिल केदार (सावनेर), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम) : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील एसटी बस स्थानकांच्या दर्जात सुधारणा करून प्रत्येक स्थानकांवर वातानुकूलित वेंटिंग रुम व शौचालय उभारण्याकरीता १०० कोटीची तरतूद करण्यात येणार असल्याचे माहे मार्च, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान मा. परिवहन मंत्री महोदयांनी आश्वासन दिले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीचे निष्कर्ष काय आहे व त्यानुसार आश्वासनाच्या अनुषंगाने अंमलबजावणी करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. दिवाकर रावते (२७-११-२०१८) : (१) होय.

(२) व (३) राज्य परिवहन महामंडळाच्या जुन्या झालेल्या तसेच विस्तारीकरण करणे आवश्यक असलेल्या बसस्थानकांची दर्जावाढ/आधुनिकीकरण/पुनर्बांधणी करण्याची कामे हाती घेण्यात आलेली असून ती प्रगतीपथावर आहेत. त्यामध्ये वातानुकूलित प्रवासी प्रतिकालय प्रस्तावित आहे.

सद्यस्थितीत स्वारगेट, पुणे रेल्वे स्टेशन, दादर एशियाड, अहमदनगर व औरंगाबाद या बसस्थानकांवर वातानुकूलित प्रवासी प्रतिकालयाची सुविधा आहे. वातानुकूलित शिवशाही बसेस सुरु करण्यात आलेल्या आहेत. भारत पेट्रोलियम कॉर्पोरेशन लि. यांनी सामाजिक दायित्व निधीतून बसस्थानकावर अद्यावत प्रसाधनगृह पहिल्या टप्प्यामध्ये रु.४.९० कोटी निधी उपलब्ध करून देण्याचे मान्य केले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**वाठोडा शुक्लेश्वर, म्हैसपूर (ता.भातकुली, जि. अमरावती) येथील
बसच्या प्रवासी निवाऱ्याच्या दुरवस्थेबाबत**

(२९) १२०१९७ (२३-०७-२०१८). अॅड.यशोमती ठाकूर (तिवसा), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), प्रा.विरेंद्र जगताप (धामणगाव रेल्वे), श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी), प्रा.वर्षा गायकवाड (धारावी), श्री.डी.पी.सावंत (नांदेड उत्तर), श्री.अमित झनक (रिसोड), श्री.विजय वडेईवार (ब्रम्हपूरी), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.आसिफ शेख (मालेगांव मध्य), श्री.अमर काळे (आर्वी), श्री.सुनिल केदार (सावनेर), श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी) : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) भातकुली (जि. अमरावती) तालुक्यातील वाठोडा शुक्लेश्वर, म्हैसपूर येथे प्रशासनाच्या दुर्लक्षामुळे येथील बसच्या प्रवासी निवाऱ्याची दुरवस्था झाली असल्याचे दिनांक १५ मे, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून ग्रामस्थांची ऊन, पावसात गैरसोय न होत बस निवाऱ्याची तातडीने दुरुस्ती करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली आहे वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. दिवाकर रावते (२७-११-२०१८) : (१) व (२) सदर प्रवासी निवाऱ्यांची राज्य परिवहन महामंडळाद्वारे पाहणी करण्यात आली असून, निधीच्या उपलब्धतेनुसार दुरुस्तीची कामे हाती घेण्यासाठी सदर कामांचे अंदाजपत्रक तयार केलेले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

वि.स. ५१९ (२५)

**सिंदखेडराजा (जि. बुलढाणा) तालुक्यातील उन्नत शेती-समृद्ध शेतकरी
अभियानांतर्गत देण्यात येणाऱ्या अनुदानाबाबत**

(३०) १२१०६६ (२४-०७-२०१८) डॉ.शशिकांत खेडेकर (सिंदखेड राजा) : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सिंदखेड राजा (जि. बुलढाणा) तालुक्यातील उन्नत शेती-समृद्ध शेतकरी अभियानांतर्गत अनुदानावर शेडनेट, रोटाव्हेटर, मळणीयंत्र, ट्रॅक्टर, कांदाचाळ देण्यात येते, मात्र अनेक शेतकरी या अनुदानापासून वंचित असल्याचे माहे एप्रिल, २०१८ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीचे निष्कर्ष काय आहे व त्यानुसार उन्नत शेती-समृद्ध शेतकरी अभियानांतर्गतील अनुदान शेतकऱ्यांना मिळण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील (०३-१२-२०१८) : (१) नाही.

(२) व (३) शासनाकडून राबविण्यात येणाऱ्या योजना त्या-त्या वर्षात उपलब्ध होणाऱ्या निधीच्या मर्यादेत राबविणे क्रमप्राप्त आहे. त्यानुसार सन २०१७-१८ या वर्षात बुलढाणा जिल्हयातील सिंदखेडराजा तालुक्यासाठी उपलब्ध अनुदानाच्या मर्यादेत कृषी यांत्रिकीकरण, शेडनेट व कांदाचाळ यासाठी खालील प्रमाणे अनुदानाचा लाभ देण्यात आला आहे.

अ.क्र.	घटक	भौतिक साध्य	आर्थिक साध्य
१	यांत्रिकीकरण	३४७	७०.७५ लक्ष
२	शेडनेट	७५	१८० लक्ष
३	कांदाचाळ	१७४	१४५.७७ लक्ष
	एकूण	५९६	३९६.५२ लक्ष

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

नागपूर जिल्ह्यातील रामटेक येथे प्रवास करण्यासाठी अपुऱ्या असलेल्या बसफेऱ्याबाबत

(३१) १२१७३५ (०१-०८-२०१८). श्री.डि मल्लीकार्जून रेड्डी (रामटेक) : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) नागपूर जिल्ह्यातील रामटेक हे पर्यटन स्थळ असून ते नागपूरपासून ४० ते ५० किमी अंतरावर असल्याने नागरिकांची अपुऱ्या बसफेऱ्यामुळे गैरसोय होत असल्याचे माहे मे, २०१८ मध्ये वा दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, रामटेक ते नागपूर अशा बसफेऱ्या वाढविण्याची मागणी प्रवाशांनी आगार प्रमुखांकडे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून प्रवाशांची गैरसोय लक्षात घेता रामटेक ते नागपूर बसफेऱ्या वाढविण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे आहेत ?

श्री. दिवाकर रावते (२७-११-२०१८) : (१), (२) व (३) रामटेक आगाराचे आगार प्रमुख यांचेकडे दैनंदिन प्रवास करणाऱ्या प्रवाशांनी फेऱ्या वाढविण्याबाबत मौखिक/तोंडी मागणी केली होती.

राज्य परिवहन महामंडळाद्वारे माहे मे, २०१८ मध्ये रामटेक ते नागपूर या मार्गावर स.०६.०० ते रा.२१.०० वा. यादरम्यान एकूण ५५ नियमित फेऱ्यांची वाहतूक करण्यात आलेली असून, याशिवाय लग्नतिथी व जादा प्रवाशी वर्ग लक्षात घेऊन एकूण १० जादा फेऱ्या चालविण्यात आलेल्या असून, प्रवाशांची कोणतीही गैरसोय झालेली नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

अकोले (जि. अहमदनगर) तालुक्यात आदिवासी सेवक पुरस्कारार्थीना वातानुकुलीत बसेसमधून प्रवास करण्यास परवानगी देण्याबाबत

(३२) १२३५१७ (०१-०८-२०१८) श्री.वैभव पिचड (अकोले) : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) अकोले (जि. अहमदनगर) तालुक्यात राज्यातील आदिवासी समाजासाठी कार्य करणाऱ्या आदिवासी सेवक पुरस्कारार्थीना राज्य परिवहन महामंडळाच्या वातानुकुलीत बसेसमधून प्रवास करण्यास परवानगी देण्याबाबत माहे डिसेंबर २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान लोकप्रतिनिधींनी मा.परिवहन मंत्री यांना पत्र दिले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,
- (३) असल्यास, आदिवासी सेवक पुरस्कारार्थीना वातानुकुलीत बसेसमधून प्रवास करण्यास परवानगी देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत,

श्री. दिवाकर रावते (२७-११-२०१८) : (१) होय.

(२) व (३) शासनाच्या आदिवासी विकास विभागाच्या शासन निर्णय दि.२३.०२.२००० नुसार आदिवासी सेवक पुरस्कार प्राप्त व्यक्ती आणि त्याची/तिचा पत्नी/पती अथवा एक साथीदार यांना वर्षभर महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाच्या सर्वसाधारण/निमआराम/आराम बसेसने विनामूल्य प्रवास करण्यास अनुमती देण्यात आलेली आहे. त्याचप्रमाणे परिवहन विभागाच्या दि.०९.१०.२०१८ च्या शासन निर्णयान्वये सदर सवलतीमध्ये कोणताही बदल न करता, सदर सवलत योजना आहे त्या पध्दतीने यापुढे चालू ठेवण्यात आलेली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**बेलापूर (ता. माळशिरस, जि.सोलापूर) येथील बसस्थानकात एस.टी बसेसाठी
नियोनबध्द एस.टी.बस थांबा बांधण्याबाबत**

(३३) १२३७०२ (२५-०७-२०१८) श्री.हनुमंत डोळस (माळशिरस) : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बेलापूर (ता. माळशिरस, जि.सोलापूर) येथील बस स्थानकावरून मार्ग परिवहन मंडळाच्या येणाऱ्या व तेथून बाहेरगावी जाणाऱ्या एस.टी बसेसाठी नियोजनबध्द एस.टी.बस थांबा बांधण्यासाठी एस.टी महामंडळाने १० वर्षापूर्वी ३० गुंठे जमिन आरक्षित केली होती, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त जागेवर कायमस्वरूपी बसथांबा उभारण्याच्या दृष्टीने आवश्यक ती कार्यवाही करण्याबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी तसेच नागरीकांनी संबंधीतांकडे वारंवार मागणी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याप्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदनुसार बेलापूर येथे सर्व सोयींनी युक्त बसथांबा बांधण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत,

श्री. दिवाकर रावते (१६-०१-२०१९) : (१) ता.माळशिरस, जि.सोलापूर येथे 'बेलापूर' नावाचे कोणतेही गांव/ठिकाण नसून, त्याठिकाणी 'वेळापूर' नावाचे गांव आहे. उक्त वेळापूर येथे राज्य परिवहन महामंडळाने सन १९९४ साली ८१ आर इतकी जमीन भूसंपादन केली आहे.

(२) होय.

(३) वेळापूर येथील जागेलगत मुस्लीम दफनभूमी असल्याने, सदर जागेच्या संपादनाबाबत तेथील श्री.कोरबू यांनी माळशिरस येथील वरिष्ठ न्यायालयात दिवाणी दावा दाखल केलेला आहे. त्यामुळे उक्त जागेचा ताबा अद्याप राज्य परिवहन महामंडळास मिळाला नसल्याने बसथांबा बांधण्याबाबत कार्यवाही करणे शक्य झालेले नाही. सद्यस्थितीत पर्यायी जागेची उपलब्धता होईपर्यंत प्रवाशांच्या सोयीस्तव सदर ठिकाणी रस्त्यालगत ४० X १० फूट आकाराचा मार्गनिवारा कार्यान्वित करण्यात आला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

तिवसा-अमरावती (जि.अमरावती) मार्गावर शटल बसफेरी सुरु करणेबाबत

(३४) १२४१०८ (३१-०७-२०१८). अँड.यशोमती ठाकूर (तिवसा), प्रा.वर्षा गायकवाड (धारावी) : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अमरावती जिल्ह्यातील तिवसा-अमरावती मार्गावर शटल बस फेरी सुरु करणेबाबत मा.स्थानिक लोकपतिनिधींनी विभाग नियंत्रक, म.रा.प.महामंडळ, अमरावती यांनी दिनांक १९ सप्टेंबर, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास लेखी पत्र दिले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर मार्गावर शटल बसफेरी सुरु करणेबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे ,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. दिवाकर रावते (२७-११-२०१८) : (१) होय.

(२) अमरावती-तिवसा मार्गावर राज्य परिवहन अमरावती विभागाकडून सन २०१३-१४ मध्ये शटल सेवा नियतांद्वारे ९.००, ११.३०, १४.३० व १७.१५ अशा दैनंदिन ४ फेऱ्या सुरु करण्यात आलेल्या होत्या. सदर फेऱ्यांना प्रतिसाद कमी मिळत असल्याने तसेच टोल टॅक्सला देण्यात येणारी रक्कम सुध्दा वसूल होत नसल्याने सदर फेऱ्या दि.१०.०१.२०१४ पासून बंद करण्यात आलेल्या आहेत.

अमरावती-तिवसा या मार्गावर नांदगाव पेठ सावडी, पिंपळझिरा, शिवनगाव, फत्तेपूर, शेदोळा, मोझरी ही गावे लागतात. या मार्गावरील प्रवाशांच्या सोयीसाठी अमरावती-शिरजगाव-मोझरी अशा ८.००, १०.००, १४.००, १७.०० व २०.०० अशा ५ फेऱ्या सुरु आहेत. याशिवाय तळेगाव आगाराच्या शटल सेवेद्वारे तळेगाव-अमरावती मार्ग तिवसा-मोझरी अशा ८ दैनिक फेऱ्या चालनामध्ये आहेत. या फेऱ्यांना सदर मार्गावरील सर्व गावांना थांबा देण्यात आलेला आहे. तसेच अमरावती- नागपूर-अमरावती दर १५ मिनीटांच्या वारंवारीने फेऱ्या उपलब्ध आहेत. त्यामुळे पिंपळझिरा, शिवनगाव, फत्तेपूर, शेदोळा या गावांमधील प्रवाशांना प्रवासी चढ-उतार करण्याकरीता पुरेशा बसेस उपलब्ध आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

अलिबाग (जि.रायगड) येथील प्रमुख एसटी आगाराच्या दुरावस्थेबाबत

(३५) १२४४०६ (३१-०७-२०१८). श्री.भरतशेठ गोगावले (महाड) : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अलिबाग (जि.रायगड) येथील प्रमुख एसटी आगाराची प्रचंड दुरावस्था झालेली असल्याचे नुकतेच माहे जून,२०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, एसटी आगाराची इमारतदेखील जीर्ण झाली असून तेथील छप्पराला तडे गेल्यामुळे मोठा अपघात होण्याची शक्यता आहे, हे ही खरे आहे काय,

वि.स. ५१९ (२९)

(३) असल्यास, उक्त एसटी आगारात मोठ्या प्रमाणात सोयी-सुविधांचा अभाव असल्याने बाहेरून असलेल्या पर्यटकांना अनेक गैरसोयीचा सामना करावा लागत असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले, तदनुसार अलिबाग (जि.रायगड) येथील एसटी आगाराच्या दुरावस्थेबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. दिवाकर रावते (३०-११-२०१८) : (१), (२) व (३) आगार, बसस्थानकाची इमारत जुनी झाली आहे. तथापि त्याठिकाणी मोठा अपघात होण्याची शक्यता नाही. बसस्थानकावर प्रवाशांसाठी आवश्यक सुविधा उदा.आसन व्यवस्थेसह १२ फलाट, प्रवासी प्रतिकालय, चौकशी व नियंत्रण कक्ष, संगणकीय आरक्षण कक्ष, पिण्याची पाणी, पुरुष व महिला प्रसाधनगृह तसेच दिव्यांगासाठी स्वतंत्र प्रसाधनगृह आणि आवश्यक त्या वाणिज्य आस्थापना उपलब्ध आहे.

(४) बसस्थानक व आगार इमारत जुनी झाली असल्याने त्यांची अद्ययावत पध्दतीने पुर्नबांधणी करण्याकरीता आराखडे तयार करण्यासाठी पॅनेल वास्तुविशारद गोडबोले मुकादम अँड असोसिएट्स यांची नेमणूक करण्यात आली आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील एस.टी.कामगारांच्या २० ते ४० टक्के पगारवाढीबाबत

(३६) १२४६६४ (३१-०७-२०१८) श्री.गोवर्धन शर्मा (अकोला पश्चिम), श्री.उन्मेश पाटील (चाळीसगाव) : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील एस.टी. कामगारांच्या पगारात २० ते ४० टक्के वेतनवाढ करून मुळ वेतनात कसलीही वाढ न करता भत्तात वाढ केली असुन वेतनवाढ न स्विकारणाऱ्या कामगारांना राजिनामा द्या आणि कंत्राटावर या अशी घोषण मा. परिवहन मंत्री महोदयांनी माहे जून २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान केली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, एस.टी. महामंडळातील कर्मचाऱ्यांना सातवा वेतन आयोग लागू करणार आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. दिवाकर रावते (२७-११-२०१८) : (१), (२) व (३) सन २०१६-२०२० या कालावधीच्या वेतन कराराबाबत मान्यता प्राप्त संघटनेबरोबर वेळोवेळी झालेल्या बैठकांमध्ये एकमत होऊ न शकल्यामुळे राज्य परिवहन महामंडळातील कामगारांना वेतनवाढीपासून वंचित ठेवणे योग्य नाही, ही बाब विचारात घेऊन मा.मंत्री (परिवहन) तथा अध्यक्ष, म.रा.मा.प. महामंडळ यांनी दि.०१.०६.२०१८ रोजी कामगारांना द्यावयाची वेतनवाढ जाहीर केली आहे. यामध्ये

वि.स. ५१९ (३०)

दि.३१.०३.२०१६ रोजीच्या मूळ वेतनाला २.५७ हे गुणक वापरून सुधारीत वेतन निश्चित करण्यात आले. त्यामुळे मूळवेतनात व्यक्तीपरत्वे व सेवेनुसार २० ते ४० टक्के वाढ झालेली आहे. तसेच विविध भत्ते यात वाढ करण्यात आली आहे.

महामंडळाच्या दि.०५.०६.२०१८ रोजीच्या परिपत्रकांन्वये कनिष्ठ वेतनश्रेणी कामगारांना त्यांच्या सेवेनुसार २ आणि ४ जादा वेतनवाढी देण्याबाबतच्या सूचना संबंधितांना देण्यात आलेल्या आहेत. सदर परिपत्रकानुसार ज्या कर्मचाऱ्यांना वेतनवाढ मान्य नसेल, त्यांनी दि.०९.०६.२०१८ पर्यंत प्रशासनास लेखी अर्जाद्वारे कळवावे. त्यांना मा.औद्योगिक न्यायाधिकरणासमोर प्रलंबित असलेला संदर्भ क्र.३५/२०१८ मधील न्यायाधिकरणाच्या अंतिम निकालाच्या अधिन राहून जुने वेतन दिले जाईल. तथापी वरीलप्रमाणे जाहीर केलेली वेतनवाढ मान्य नसल्यास कामगारांना राज्य परिवहन महामंडळाच्या सेवेचा राजीनामा देण्याची मुभा देण्यात आली आहे व अशा कामगारांना, चालकांची दरमहा रु.२०,०००/- व वाहकांची रु.१९,०००/- इतक्या मानधनासह पाच वर्षासाठी कंत्राटीपध्दतीने नियुक्ती केली जाईल व त्यांना प्रतिवर्षी रु.२००/- वेतनवाढ देण्यात येईल असा विकल्प देण्यात आलेला आहे. तथापि, महामंडळातील सर्व कामगारांनी वेतनवाढ स्विकारली आहे.

राज्य परिवहन महामंडळात दर चार वर्षांनी वेतन करार करण्यात येतो. करारानुसार कामगारांना वेतनवाढ व भत्ते दिले जातात. महामंडळातील कर्मचाऱ्यांना वेतन आयोग लागू केला जात नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

शिराळा (जि.सांगली) तालुक्यातील एसटी आगारात कर्मचाऱ्यांना कावीळची बाधा झाल्याबाबत

(३७) १२५१४२ (३१-०७-२०१८) श्री.शिवाजीराव नाईक (शिराळा) : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शिराळा (जि.सांगली) तालुक्यातील एसटी आगारात सुमारे ५५ हून अधिक कर्मचाऱ्यांना कावीळची बाधा झाल्यामुळे कर्मचारी रजेवर असल्याने ४,८६७ कि.मी. एसटीच्या फे-या रद्द करण्यात आल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शिराळा शहरात कावीळची साथ नसताना केवळ या आगारातील अस्वच्छ स्वच्छतागृहे, अशुध्द पिण्याचे पाणी, परिसरात असलेले घाणीचे साम्राज्य यामुळे या आगारातील कर्मचाऱ्यांना कावीळची लागण झाली असल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदनुसार शिराळा शहरातील आगारामध्ये सोयी सुविधा पुरविण्याबाबत कार्यवाही करून परिवहन विभागाच्या दोषी अधिकाऱ्यांविरुध्द कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. दिवाकर रावते (२७-११-२०१८) : (१) होय.

राज्य परिवहन महामंडळाच्या शिराळा आगरामध्ये एकूण ३४५ कर्मचारी कार्यरत असून, त्यापैकी २७ वाहक व २३ चालकांना कावीळ झाल्यामुळे रजा देण्यात आली होती. त्यामुळे ४८६७ कि.मी व २७२ फेऱ्या रद्द झाल्या आहेत. तथापि, विभागातील अन्य आगाराच्या पटावरील काही कर्मचारी शिराळा आगाराकडे तात्पुरत्या कालावधीकरीता वर्ग करून स्थानिक प्रवाशांची गैरसोय होणार नाही व वाहतूक सुरळीत राहिल, अशी दक्षता घेण्यात आली होती.

(२) व (३) राज्य परिवहन महामंडळाच्या बसस्थानक आगारातील सर्व पाण्याच्या तसेच पिण्याच्या पाण्याच्या टाक्या स्वच्छ करण्याचे काम राज्य परिवहन महामंडळाने नियुक्त केलेल्या ब्रिक्स इंडिया कंपनी लि.पुणे यांचेकडून नियमित केले जाते.

आगार परिसरात वादळी वाऱ्याने निलगिरीचे झाड उन्मळून पडल्यामुळे जमिनीखालील पाण्याची पाईपलाईन व ड्रेनेज पाईपलाईन तुटल्यामुळे दोन्ही पाईपलाईनचे पाणी मिसळल्याचे निदर्शनास आल्यानंतर तात्काळ पाणी पुरवठा बंद करण्यात आला व पर्यायी व्यवस्था म्हणून निर्जंतूक बिसलेरी पाणी कर्मचाऱ्यांना पुरविण्याची व्यवस्था करण्यात आली. तसेच दोन्ही पाईपलाईन बदलण्याची कार्यवाही करण्यात आली आहे. त्यानंतर पाण्याची तपासणी करून सदर पाणी पिण्यास योग्य असल्याचा दाखला प्राप्त झाल्यानंतरच पाणीपुरवठा नियमित करण्यात आला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**वातानुकूलित शिवशाही बसवरील स्थानक नामफलक
मराठीत डिजिटल स्वरूपात असण्याबाबत.**

(३८) १२५२६७ (३१-०७-२०१८) श्री.नारायण कुचे (बदनापूर), श्री.संतोष दानवे (भोकरदन) :
सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वातानुकूलित शिवशाही बसवरील स्थानक नामफलक मराठीत डिजिटल स्वरूपात असावेत असा करार एसटी महामंडळाने खाजगी कंपनी सोबत केला होता मात्र या कराराची पूर्तता अद्यापही करण्यात आलेली नसल्याचे मे २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शिवशाहीमधील आसनामागे असलेल्या स्क्रीन आणि बसेस मधील इंटरनेट सुविधेत बिघाड असल्यामुळे शिवशाहीच्या प्रवाशांना त्रास सहन करावा लागत असून खाजगी कंपनीकडून एसटी महामंडळाची फसवणूक होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून एसटी महामंडळाची फसवणूक करणाऱ्या खाजगी कंपनीवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

वि.स. ५१९ (३२)

श्री. दिवाकर रावते (३०-११-२०१८) : (१) डिजिटल नामफलक मराठी/इंग्रजी मध्ये आहेत. काही वाहनावर नसल्यास दुरुस्त करण्यात येईल.

(२) तांत्रिक कारणासाठी बिघाड आल्यास आगार/स्थानकात आल्यावर त्वरित दुरुस्त करण्यात येते.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

दौंड (जि.पुणे) येथील बस स्थानकाची दुरावस्था झाल्याबाबत

(३९) १२५६६५ (३१-०७-२०१८) श्री.राहुल कुल (दौंड) : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) दौंड (जि. पुणे) येथील बस स्थानकाची दुरावस्था झालेली असून या बसस्थानकाची दुरुस्ती करणेबाबत स्थानिक लोकप्रतीनिधींनी दिनांक १६ फेब्रुवारी, २०१८ वा त्यासुमारास मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त ठिकाणी प्रवाशांना पिण्यासाठी स्वच्छ पाणी नसणे, अस्वच्छ स्वच्छतागृहे, रस्त्यांची दुरावस्था असल्यामुळे प्रवाशांची गैरसोय होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून बसस्थानकाची दुरुस्ती करणेबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. दिवाकर रावते (१६-०१-२०१९) : (१), (२) व (३) राज्य परिवहन महामंडळाच्या पुणे विभागात दौंड येथे आगार असून, सदर आगारामध्ये ७ फलाटांचे बसस्थानक आहे. उक्त बसस्थानकामध्ये प्रवाशांकरिता प्रतिकालय, पिण्याचे पाणी, हिरकणी कक्ष, आरक्षण केंद्र, चौकशी कक्ष इ. सुविधा आहेत.

तथापि, सदरहू बसस्थानक शहरापासून सुमारे २ कि.मी. अंतरावर आहे. त्यामुळे प्रवाशांची चढ-उतार मुख्य शहरात रेल्वे स्टेशन समोरील रस्त्यावरून होत असल्याने, त्याठिकाणच्या शासकीय विश्रामगृह परिसरातील ११७९.१७ चौ.मी. जागा सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या दि.०५.०९.२०११ रोजीच्या पत्रान्वये राज्य परिवहन महामंडळास ९९ वर्षांच्या भाडेकराराने हस्तांतरित करण्यात आली होती. परंतू, सदर जागेवरील सार्वजनिक बांधकाम विभागाची वापरात नसलेली ८०४.७५ चौ.मी. जागा राज्य परिवहन महामंडळाने घ्यावी असे सार्वजनिक बांधकाम विभागाने त्यांच्या दि.२८.११.२०१७ च्या पत्रान्वये महामंडळास सूचविण्यात आले. त्यानुसार पहिल्या ११७९.१७ चौ.मी. जागेचा करारनामा रद्द करून नव्याने प्रस्तावित केलेली ८०४.७५ चौ.मी. जागा सार्वजनिक बांधकाम विभागाने राज्य परिवहन महामंडळास हस्तांतरित केलेली आहे. महामंडळाने सदर जागेचे भरावी/कठिणीकरण करून ऑक्टोबर, २०१८ पासून बससेवा सुरु केलेली आहे. सदर जागेवरील कुंपनभित बांधण्याचे काम सुरु असून ते प्रगतीपथावर आहे. तसेच, सदर ठिकाणी मिनी बसस्थानक बांधणेकरिता आराखडे व अंदाजपत्रक तयार करण्याची कार्यवाही चालू आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबईच्या समुद्रकिनाऱ्यावर विषारी 'ब्लू बॉटल' जेलीफिशबाबत

(४०) १२६६३४ (०७-१२-२०१८). श्री.अमित विलासराव देशमुख (लातूर शहर), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.नसीम खान (चांदिवली), श्री.त्र्यंबकराव भिसे (लातूर ग्रामीण) : सन्माननीय मत्स्यविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबईतील गिरगाव आणि जुहू समुद्र किनाऱ्यावर मोठ्या संख्येने विषारी 'ब्लू बॉटल' जेलीफिश आल्याचे सागरी परिसंस्थेच्या अभ्यासकांच्या निदर्शनास आल्याचे माहे जुलै, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मागील काही वर्षांमध्ये गणपती विसर्जनाच्या वेळी जेलीफिशच्या डंखामुळे गणेशभक्त जखमी झाल्याच्या घटना देखील घडल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबतची पाहणी करून शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. महादेव जानकर (१७-१२-२०१८) :(१) होय.

(२) होय.

(३) जेलीफिशच्या तडाख्यापासून पर्यटकांना सावध करण्याकरिता दूरचित्रवाणीद्वारे जनजागृती करण्यात आली. तसेच मुंबई महानगर पालिकेच्या माध्यमातून प्रमुख चौपाट्यांच्या ठिकाणी नियंत्रण कक्ष स्थापन करून, सावधगिरी बाळगण्याबाबत आवाहन करण्यात येते.

(४) प्रश्न उदभवत नाही.

कुर्ला दुध डेअरीमध्ये अनुकंप तत्वावर नोकरी देण्याबाबत.

(४१) १२७१२१ (३०-११-२०१८). श्री.सुनिल प्रभू (दिंडोशी) : सन्माननीय दुग्धविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबईतील कुर्ला दुध डेअरीत (मातृ दुग्धशाळा) मजदूर पदावर निधन झालेल्या श्री. शांताराम बाबू निर्मळ यांच्या जागेवर श्री.अविनाश शांताराम निर्मळ यांना अनुकंप तत्वावर नोकरी मिळणेबाबत उपायुक्त (प्रशासन) दुग्ध व्यवसाय आरे डेअरी यांचेकडून सदरहू अर्जास शासनाने मान्यता दिली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर अनुकंप तत्वावरील नियुक्तीचा अर्ज अनेक वर्षांपासून प्रतीक्षा यादीत असून जिल्हाधिकारी, मुंबई यांनी नियुक्ती दिली नसून लोकप्रतिनिधींनी दिनांक १५ जून, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास लेखी निवेदन देवूनही कोणती कार्यवाही करण्यात आली नसल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, श्री.अविनाश निर्मळ यांचे प्रतीक्षा यादी क्रमांक १५४ मध्ये नाव असताना देखील सदरहू जिल्हाधिकारी कार्यालयात प्रतीक्षा यादीतील अनेक उमेदवारांना डावलून आर्थिक

वि.स. ५१९ (३४)

संगनमत करून शासकीय नियुक्तीचे आदेश दिले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून श्री. अविनाश निर्मळ यांच्या शासकीय नियुक्तीचा तात्काळ आदेश देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. महादेव जानकर (२८-१२-२०१८) : (१) व (२) हे खरे नाही.

(३) व (४) श्री. शांताराम निर्मळ मजदुर यांचे वारस श्री. अविनाश हे सजान झाल्यानंतर दि. ०८/१२/२०११ रोजी विनंती अर्ज सादर केला. आवश्यक कागदपत्रांच्या पूर्ततेनुसार श्री. निर्मळ यांचे नांव जिल्हाधिकारी, मुंबई शहर यांच्या कडील प्रतिका यादीमध्ये समाविष्ट करण्यासाठी दि. ०५/०३/२०१२ रोजी कळविले. श्री. निर्मळ यांचा सामाईक प्रतिका सुचित अ. क्र. १५४ नसून ७५४ असा आहे. प्रतिका यादीतील उमंदवारांना अनुकंपा नियुक्ती धोरणानुसार रिक्त पदांच्या उपलब्धतेनुसार ज्येष्ठतेप्रमाणे नियुक्ती देण्याची कार्यवाही जिल्हाधिकारी, मुंबई शहर यांच्यामार्फत केली जाते.

(५) प्रश्न उदभवत नाही.

धुळे जिल्ह्यातील एका शेतकरी व तरुणीने केलेली आत्महत्या

(४२) १२७३५७ (१५-१२-२०१८) श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.डी.एस.अहिरे (साक्री), श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.हर्षवर्धन सपकाळ (बुलढाणा), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्री.डी.पी.सावंत (नांदेड उत्तर), श्री.सुनिल केदार (सावनेर), श्री.अमर काळे (आर्वी) : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बाबरे (ता.जि.धुळे) या गावातील शेतकरी धुडकू भिला भालेकर यांनी विष प्राशन करून तर गोताणे येथील एका तरुणीने गळफास घेवून आत्महत्या केली असल्याचे दिनांक १ सप्टेंबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीचे निष्कर्ष काय आहेत,

(३) असल्यास, त्यानुसार शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. चंद्रकांत पाटील (२८-१२-२०१८) : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) व (३) मौजे बाबरी, ता.जि.धुळे गावातील शेतकरी धुडकू भिला भालेकर, रा.बाबरे हे दि.३०.८.२०१८ रोजी श्रीमती सुशिलाबाई सुरेश भालेकर यांच्या शेतात विषारी औषध सेवन केल्याचे आढळल्याने त्यांना तात्काळ सिव्हील हॉस्पिटल, धुळे येथे औषधोपचारासाठी दाखल करण्यात आले. त्यांच्यावर उपचार सुरु असतांना ते मयत झालेले असल्याबाबत धुळे तालुका

वि.स. ५१९ (३५)

पोलीस स्टेशन यांच्या दिनांक २०.९.२०१८ च्या अहवालात नमूद केले आहे. मयताच्या नावे शेतजमीन नसलेबाबतचा अहवाल संबंधित तलाठी यांनी दि.३१.८.२०१८ रोजी तहसिलदार, धुळे ग्रामीण यांना दिलेला आहे. सदरची आत्महत्या शेतकरी आत्महत्या नसल्याने सदर प्रस्ताव आत्महत्या निर्मुलन सहाय्यता समितीपुढे सादर करण्यात आलेला नाही.

तसेच पोलीस निरीक्षक, धुळे तालुका यांच्या अहवालानुसार गोताणे, ता.जि.धुळे येथील भारती आनाजी मासुळे ही इयत्ता १० वी परिक्षेत नापास झाल्यामुळे त्याचे वाईट वाटून तिने गळफास घेऊन आत्महत्या केली आहे. सदरची आत्महत्या शेतकरी आत्महत्या नसल्याने सदर प्रकरण शेतकरी आत्महत्या निर्मुलन समितीपुढे सादर करण्यात आलेले नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

चिखली (जि.बुलढाणा) येथील शासकीय दूध वितरण केंद्रातील दुध कोटा वाढवून देण्याबाबत

(४३) १२७९३३ (१५-१२-२०१८) श्री.हर्षवर्धन सपकाळ (बुलढाणा), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी) : सन्माननीय दुग्धविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) चिखली (जि.बुलढाणा) येथील दूग्ध व्यवसाय व दूग्ध संकलन लक्षात घेता शासकीय दूग्ध वितरण केंद्रासाठी पंधराशे लिटरचा कोटा मंजूर केला असल्याचे दिनांक २० सप्टेंबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर दुधाचा कोटा मंजूर करताना फक्त ४ दुग्ध व्यवसाय संस्था होत्या परंतु सद्यस्थितीत १४ दुग्ध व्यवसाय संस्था कार्यान्वीत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, चिखली येथील शासकीय दूग्ध वितरण केंद्रातील दुध कोटा १५०० लिटर वरून ५००० लिटर करण्याबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधी यांनी दिनांक २२ सप्टेंबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास जिल्हा दुग्धव्यवसाय अधिकारी, बुलढाणा यांना निवेदन सादर केले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त निवेदनाच्या अनुषंगाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. महादेव जानकर (०१-०१-२०१९) : (१) हे खरे नाही,

बुलढाणा जिल्हा दूग्ध संघामार्फत शासकीय दुध शितकरण केंद्र चिखली येथे माहे मे २०१७ मध्ये अत्यल्प दुध पुरवठा केल्यामुळे अर्थिक दुष्ट्या परवडत नसल्यामुळे माहे जून २०१७ ते माहे २० नोव्हेंबर २०१७ पर्यंत शितकरण केंद्र बंद ठेवण्यात आले होते. चिखली केंद्र अंतर्गत चार दुग्ध संस्थांनी रु.१०० च्या स्टॅम्प पेपरवर शासनास बारमाही दूग्ध पुरवठा आठ सहकारी संस्थांचे दुध संकलन करून करण्यात येईल अशी हमी दिल्यानुसार दि.२१.११.२०१७ पासून पूर्ववत चिखली शितकरण केंद्र सुरू करण्यात आले.

वि.स. ५१९ (३६)

(२) हे खरे नाही.

नोव्हें-२०१७ मध्ये संधाने चार संस्थांचे नांवे चिखली केंद्रास १००० लि.पर्यंत दूध पुरवठा केला आहे. तदनंतर सात पंजीबद्ध संस्था चिखली केंद्र अंतर्गत कार्यरत असून संधामार्फत सद्यस्थितीत दैनंदिन २००० लि.पर्यंत दूध पुरवठा सुरू आहे. एका संस्थेने दूध पुरवठा बंद केलेला आहे.

(३) होय हे खरे आहे.

(४) विवेदनासंदर्भात दि.२७.०९.२०१८ रोजी प्रादेशिक दुग्ध विकास अधिकारी अमरावती यांचेकडून दिलेल्या सुचना नुसार जिल्हा दुग्ध विकास अधिकारी, बुलढाणा, यांनी संस्थांना भेटी देवून सर्वेक्षणा अंती दूध उत्पादक सभासदांकडून संस्थांना २२०० ते २५०० लि.पर्यंत दूध पुरवठा होवू शकेल असे कळविले आहे. जर जिल्हा संधाने नविन संस्था नोंदणी करणे तसेच बंद संस्थांचे पुर्नजिवन करणेबाबतचे प्रस्ताव जिल्हा दुग्ध विकास अधिकारी, बुलढाणा यांचेकडे सादर केल्यास सहकार कायदयनुसार नोंदणी होवून व संस्थांचे पुर्नजिवन झाल्यावर वाढीव दुग्ध पुरवठ्याची परवानगी देता येईल.

५) प्रश्न उदभवत नाही.

आनंदवाडी (ता. देवगड, जि. सिंधुदुर्ग) येथे मस्त्यबंदराचा विकास करण्याबाबत

(४४) १२८०६८ (०७-१२-२०१८) श्री.नितेश राणे (कणकवली) : सन्माननीय मस्त्यविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) आनंदवाडी (ता.देवगड, जि.सिंधुदुर्ग) येथे मस्त्यबंदराचा विकास करणे भाग - १ प्रकल्पाच्या कामास शासनाने मस्त्यवि - १००३ / २५५४५ / २१५ / पदुम - १४, दिनांक २१ सप्टेंबर २०१५ अन्वये ९२ कोटी ५० लाख ५० हजार अंदाजित किंमतीस प्रशासकीय मान्यता दिली असून सन २०१८ - २०१९ या वर्षाच्या अर्थसंकल्पात २६ कोटी ८ लाख ७० हजार इतक्या रकमेची आर्थिक तरतूद करण्यात आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सन २०१८ - २०१९ या वर्षाच्या अर्थसंकल्पात २६ कोटी ८ लाख ७० हजार इतक्या रकमेची आर्थिक तरतूद केल्याने सदरहू मस्त्यबंदराचा विकास करणे भाग - १ च्या कामास सुरुवात करण्यात आलेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून आनंदवाडी येथील मस्त्यबंदराचा विकास करणे भाग - १ प्रकल्प कार्यान्वित होण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. महादेव जानकर (२८-१२-२०१८) : (१) व (२) करिता आनंदवाडी (ता. देवगड, जि. सिंधुदुर्ग) येथे मत्स्यबंदराचा विकास करणे भाग - १ प्रकल्पाच्या कामास शासन निर्णय दि. २१ सप्टेंबर २०१५ अन्वये प्रशासकीय मान्यता प्रदान केलेली आहे. सन २०१८-१९ या आर्थिक वर्षात रु. १०००/- इतकी तरतुद अर्थसंकल्पित करण्यात आली होती. सदर मत्स्यबंदराच्या विकास कामासाठी माहे जुलै, २०१८ च्या पावसाळी अधिवेशनात पुरवणी मागणीद्वारे केंद्र व राज्य हिश्यासाठी प्रत्येकी रु. १५ कोटी अशा प्रकारे एकूण रु. ३० कोटी इतकी तरतुद अर्थसंकल्पित करण्यात आलेली आहे.

(३) आनंदवाडी (ता.देवगड, जि.सिंधुदुर्ग) येथे मत्स्यबंदराचा विकास करणे भाग - १ प्रकल्पाच्या कामास शासन निर्णय दि. २७ सप्टेंबर २०१८ अन्वये सु-सुधारित प्रशासकीय मान्यता प्रदान केलेली आहे. सदर मत्स्यबंदराचे काम यापूर्वी सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडून कार्यान्वित करण्यात येत होते. आता शासन पत्र दि. २७.०९.२०१८ नुसार सदर मत्स्यबंदराचे काम महाराष्ट्र मत्स्योद्योग विकास महामंडळामार्फत करण्यात येणार आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

त्र्यंबकेश्वर (जि.नाशिक) तालुक्यात पशुवैद्यकीय उपचार केंद्र सुरु करण्याबाबत

(४५) १२८५२४ (०७-१२-२०१८). श्रीमती दिपिका चव्हाण (बागलाण), श्री.अजित पवार (बारामती), श्री.जयंत पाटील (इस्लामपूर), श्री.दिलीप वळसे-पाटील (आंबेगाव), श्री.शशिकांत शिंदे (कोरेगाव), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.हनुमंत डोळस (माळशिरस) : सन्माननीय पशुसंवर्धन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) त्र्यंबकेश्वर (जि.नाशिक) तालुक्यामधील पशुवैद्यकीय उपचार केंद्रात पशुवैद्यकीय अधिकारी व कर्मचारी नसल्यामुळे हे केंद्र बंद असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले,

(३) असल्यास, त्यानुसार त्र्यंबकेश्वर येथील पशुवैद्यकीय उपचार केंद्र सुरु करण्याबाबत कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. महादेव जानकर (०९-०१-२०१९) : (१) हे खरे नाही. (२), (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

रायगड जिल्ह्यासह कोकणात पावसाळी हंगामात मच्छिमारांसाठी

विशेष आर्थिक मदत देण्याबाबत

(४६) १२९९८४ (१०-१२-२०१८). श्री.धैर्यशील पाटील (पेण), डॉ.भारती लव्हेकर (वसोवा) : सन्माननीय मत्स्यविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

वि.स. ५१९ (३८)

- (१) रायगड जिल्ह्यासह कोकणात पावसाळी हंगामात माहे जून ते ऑगस्ट या कालावधीत मासेमारी करण्यास शासनाने कायदेशीर बंदी घातल्यामुळे सदर कालावधीत मासेमारी व्यवसाय बंद असतो, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या दोन महिन्यांच्या काळात मासेमारी बंद असल्यामुळे स्थानिक मच्छिमारांच्या कुटुंबाचा उदरनिर्वाहचा प्रश्न निर्माण झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने सदरहू दोन महिन्यांच्या बंदीच्या काळात मासेमारी व्यवसाय करणाऱ्या मच्छिमारांना विशेष आर्थिक मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

- श्री. महादेव जानकर (१७-१२-२०१८) :** (१) १ जून ते ३१ जूलै पर्यंत यांत्रिक मासेमारी नौकांना मासेमारी बंदी घातली जाते. बिगर यांत्रिक नौकांच्या सहाय्याने मासेमारी करण्यास बंदी नाही.
- (२) नाही.
 - (३) मासेमारी बंदी कालावधीत मच्छिमारांना आर्थिक मदत देण्याबाबत केंद्र व राज्य शासनामार्फत निलक्रांती योजनेअंतर्गत "मच्छिमारांकरिता राष्ट्रीय कल्याणकारी बचतीसह मदतीची योजना सन २०१६-१७ पासून कार्यान्वीत करण्यात आली असुन या योजनेतर्गत मच्छिमारांना आर्थिक सहाय्य उपलब्ध करुन दिले जाते.
 - (४) प्रश्न उदभवत नाही.

सोलापूर जिल्हयातील दुध योजनेची इमारत मराठा वसतीगृहासाठी देण्याबाबत

- (४७) १३०००१ (०४-१२-२०१८) श्री.संजय केळकर (ठाणे) :** सन्माननीय दुग्धविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) सोलापूर जिल्हयातील दुध योजनेची इमारत मराठा वसतीगृहासाठी देण्याचा निर्णय जिल्हाधिकारी यांनी घेतला असल्याचे माहे ऑगस्ट २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
 - (२) असल्यास, दुग्ध विकास विभागाला दिनांक ८ ऑगस्ट, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास ना हरकत प्रमाणपत्र देण्यासाठी जिल्हाधिका-यांनी पत्र पाठविले होते, त्यास मा.सहकार व पणन मंत्री यांनी दुध योजनेची इमारत बचत गटाना १ वर्ष भाडे तत्वावर देण्याचा निर्णय घेवुन मराठा वसतीगृहाचा प्रस्ताव फेटाळून लावला, हे ही खरे आहे काय,
 - (३) असल्यास, या अनुषंगाने शासनाने चौकशी करुन कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
 - (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. महादेव जानकर (०१-०१-२०१९) :

(१) सोलापुर शासकीय दुध योजनेची इमारत डॉ. पंजाबराव देशमुख वसतीगृह निर्वाह भत्ता योजना अंतर्गत वसतीगृहासाठी देणेबाबत नाहरकत प्रमाणपत्र देण्याबाबत दुग्धव्यवसाय विकास विभागाच्या क्षेत्रीय कार्यालयास जिल्हाधिकारी, सोलापूर यांनी दि. ०६/०८/२०१८ च्या पत्रान्वये कळविले होते.

(२) व (३) राज्यातील शासकीय दुध योजनाचे खाजगी सार्वजनिक सहभागातून पूनरुज्वन करण्याचे प्रस्तावित आहे. तसेच शासकीय दुध योजना सोलापूर येथे विनावापर कोणतीही इमारत पडून नसल्याने वसतीगृहासाठी इमारत देण्यास नाहरकत पमाणपत्र देण्याची विनंती अमान्य केल्याचे दि. ०५/१२/२०१८ रोजीच्या पत्रान्वये जिल्हाधिकारी, सोलापूर यांना कळविले आहे तसेच शासकीय दुध योजनेची इमारत बचत गटांना ०१ वर्षे भाडे तत्वावर देण्यात आलेली नाही.

(४) प्रश्न उदभवत नाही.

परभणी जिल्ह्यातील उभारी प्रकल्पांतर्गत आत्महत्याग्रस्त शेतक-यांच्या कुटुंबियांच्या मागणीबाबत

(४८) १३२६६३ (१०-१२-२०१८). डॉ.राहूल पाटील (परभणी) : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील आत्महत्याग्रस्त शेतक-यांच्या कुटुंबियांना आधार मिळावा या उद्देशाने सुरु करण्यात आलेल्या उभारी प्रकल्पात परभणी जिल्ह्यातील आत्महत्याग्रस्त शेतक-यांच्या कुटुंबियांनी मागणी केलेली कामेही शासकीय योजनेतून मिळत नसल्याचे माहे सप्टेंबर-ऑक्टोबर, २०१८ वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, त्याची कारणे काय आहेत, तसेच उभारी प्रकल्पांतर्गत शासकीय योजनेतून आतापर्यंत किती आत्महत्याग्रस्त शेतक-यांच्या कुटुंबियांना मदत करण्यात आली आहे,

(३) असल्यास, आत्महत्याग्रस्त शेतक-यांच्या कुटुंबियांना आधार मिळावा यासाठी शासनाने कोणकोणत्या उपाययोजना केल्या आहेत,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील (२८-१२-२०१८) : (१) हे खरे नाही.

परभणी जिल्ह्यातील आत्महत्याग्रस्त कुटुंबांना "उभारी" प्रकल्पात मागणी केल्यानुसार जे आत्महत्याग्रस्त कुटुंब शासकीय योजनेच्या निकषात पात्र ठरले अशा कुटुंबांना लाभ देण्यात आलेला आहे.

(२) व (३) कौशल्य विकास व उद्योजकता रोजगाराभिमुख प्रशिक्षणासाठी २३७ आत्महत्याग्रस्त कुटुंबांनी मागणी केली. त्यापैकी ९३ कुटुंबांना या योजनेचा लाभ देण्यात आला. जिल्हा रुग्णालय, परभणी येथे प्रेरणा प्रकल्पांतर्गत १२२ कुटुंबांना समुपदेशन, औषधोपचार सुविधेचा

लाभ देण्यात आला आहे. २२४ पात्र शेतकऱ्यांना कर्ज मंजूर करण्यात आले आहे. पशुसंवर्धन विभाग, जि.प. मार्फत १८१ आत्महत्याग्रस्त कुटुंबियांना वैरण विकास अंतर्गत मका बियाणाचे वाटप करण्यात आले आहे. शेतीकरीता आत्महत्याग्रस्त ५ कुटुंबियांना कृषी पंपासाठी वीज जोडणी देण्यात आलेली आहे. तसेच १११ आत्महत्याग्रस्त कुटुंबियांच्या घरी वीज जोडणी करणेत आली आहे. मगारोहयो अंतर्गत सिंचन विहीर लाभासाठी १३९ पात्र कुटुंबियांचे प्रस्ताव प्राप्त करून घेण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे. त्यापैकी ६ कुटुंबियांना सिंचन विहीर लाभ देण्यात आलेला आहे. शेतकरी आत्महत्याग्रस्त कुटुंबातील शेतकऱ्यांना शेततळ्याचा लाभ देण्यासाठी क्षेत्रीय कर्मचारी यांनी प्रत्यक्ष घरी जाऊन भेटी घेतल्या असता १०२ पैकी ८१ शेतकऱ्यांनी शेततळे घेण्यास नकार दिला २१ शेतकरी यांनी होकार दिल्यानुसार मागेल त्याला शेततळे या योजनेतर्गत ऑनलाईन अर्ज भरून घेऊन त्यांना शेततळे देण्याबाबत कार्यारंभ आदेश देण्यात आले असून ३ शेतकरी यांचे शेततळे पूर्ण झाले आहे. तसेच १०४ कुटुंबांना गॅस जोडणी, ३४ कुटुंबांना शौचालये बांधून देण्यात आली, घरकूल योजनेत २८३ कुटुंबांची नोंदणी करण्यात आली असून २ कुटुंबांना लाभ देण्यात आलेला आहे. १७१ कुटुंबांना जनधन बँक खाते उघडून देण्यात आले आहे. कुटुंब अर्थसहाय्य योजनेचाही लाभ देण्यात आला आहे. संगायो अंतर्गत वेतन योजना सुरु करण्यात आली असून ११९ कुटुंबांना या योजनेचा लाभ देण्यात आला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

नांदेड जिल्हातील पशुवैद्यकीय दवाखान्यात औषधे उपलब्ध करून देण्याबाबत

(४९) १३३२६७ (०७-१२-२०१८) श्री.डी.पी.सावंत (नांदेड उत्तर), श्री.अमर काळे (आर्वी), श्री.विजय वडेहीवार (ब्रम्हपूरी), श्री.न्यंबकराव भिसे (लातूर ग्रामीण), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.बसवराज पाटील (औसा) : सन्माननीय पशुसंवर्धन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) नांदेड जिल्हयातील अनेक पशुवैद्यकीय दवाखाने श्रेणी १ चे असूनही दवाखान्यात औषधे उपलब्ध नसल्याने शेतकऱ्यांना (पशुपालकांना) जनावरांची औषधे बाहेरून विकत घ्यावे लागत असल्याचे माहे जुलै, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून नांदेड जिल्हयातील पशुवैद्यकीय दवाखान्यात औषधे उपलब्ध करून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. महादेव जानकर (३१-१२-२०१८) : (१) हे खरे नाही.

(२) व (३) बाबत प्रश्न उद्भवत नाही.

**धुळे जिल्हा परिषदेतर्गत पशुधन विकास अधिकारी व संबंधित
अधिकारी यांची पदे भरण्याबाबत**

(५०) १३३५८० (०७-१२-२०१८) श्री.डी.एस.अहिरे (सात्री) : सन्माननीय पशुसंवर्धन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) धुळे जिल्हा परिषदेतर्गत पशुधन विकास अधिकारी तसेच संबंधित खात्याचे ग्रामीण भागात काम करणारे कर्मचारी यांची पदे रिक्त आहेत, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदरील रिक्त पदांमुळे शेतक-यांच्या जनावरांवर वेळेत उपचार मिळत नसल्यामुळे जनावरे मृत्युमुखी पडली असून राज्यातील ग्रामीण भागात पशुधन कमी होत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून धुळे जिल्हा परिषदेतर्गत पशुधन विकास अधिकारी व संबंधित अधिकारी यांची पदे भरण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. महादेव जानकर (०१-०१-२०१९) : (१) व (२) धुळे जिल्हा परिषदे अंतर्गत पशुधन विकास अधिकारी यांची एकूण ४९ पदे मंजूर असून २३ भरलेली व २६ रिक्त आहेत. सहाय्यक पशुधन विकास अधिकारी यांची एकूण ११ पदे मंजूर असून ९ भरलेली व २ रिक्त आहेत. तसेच पशुधन पर्यवेक्षक यांची ५१ पदे मंजूर असून त्यापैकी ४४ भरलेली व ७ पदे रिक्त आहेत. सदर रिक्त पदांचा अतिरिक्त कार्यभार नजीकच्या पशुवैद्यकीय अधिकारी/कर्मचारी यांचेकडे सोपवून सर्व पशुपालकांना नियमित पशुवैद्यकीय सेवा पुरविण्यात येत आहेत. तसेच वेळेत उपचार मिळत नसल्यामुळे जिल्ह्यात जनावरे मृत्युमुखी पडली असल्याचे निदर्शनास आलेले नाही.

(३) व (४) भविष्यात सरळसेवा व पदोन्नतीच्या मार्गाने पशुधन विकास अधिकारी या पदाची पदभरती करतांना धुळे जिल्हा परिषदेतर्गत वरील प्रमाणे रिक्त असलेली पदे भरण्याबाबत योग्य ती कार्यवाही करण्यात येईल. जिल्हा परिषदेच्या अखत्यारितील गट-क व गट-ड ची स्थानिकरित्या पदे भरण्याबाबत जिल्हा परिषद, धुळे व राज्यस्तरावरील रिक्त पदे भरण्याबाबत आयुक्त पशुसंवर्धन व प्रादेशिक पशुसंवर्धन सहआयुक्त, नाशिक यांचे स्तरावर कार्यवाही सुरु आहे.

विधान भवन :
मुंबई.

जितेंद्र भोळे
सचिव (कार्यभार),
महाराष्ट्र विधानसभा.

मुद्रणपूर्व सर्व प्रक्रिया महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या संगणक यंत्रणेवर
मुद्रण: शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.